TÜSTAV
ARŞİVİ
Bülent Tuna
Bağışı

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Günlük
Siyasi
Gazete

Gerçek

SAYI 139
17 EKİM 1979
ÇARŞAMBA
500 Kuruş

AP erken seçim hesabı yapıyor

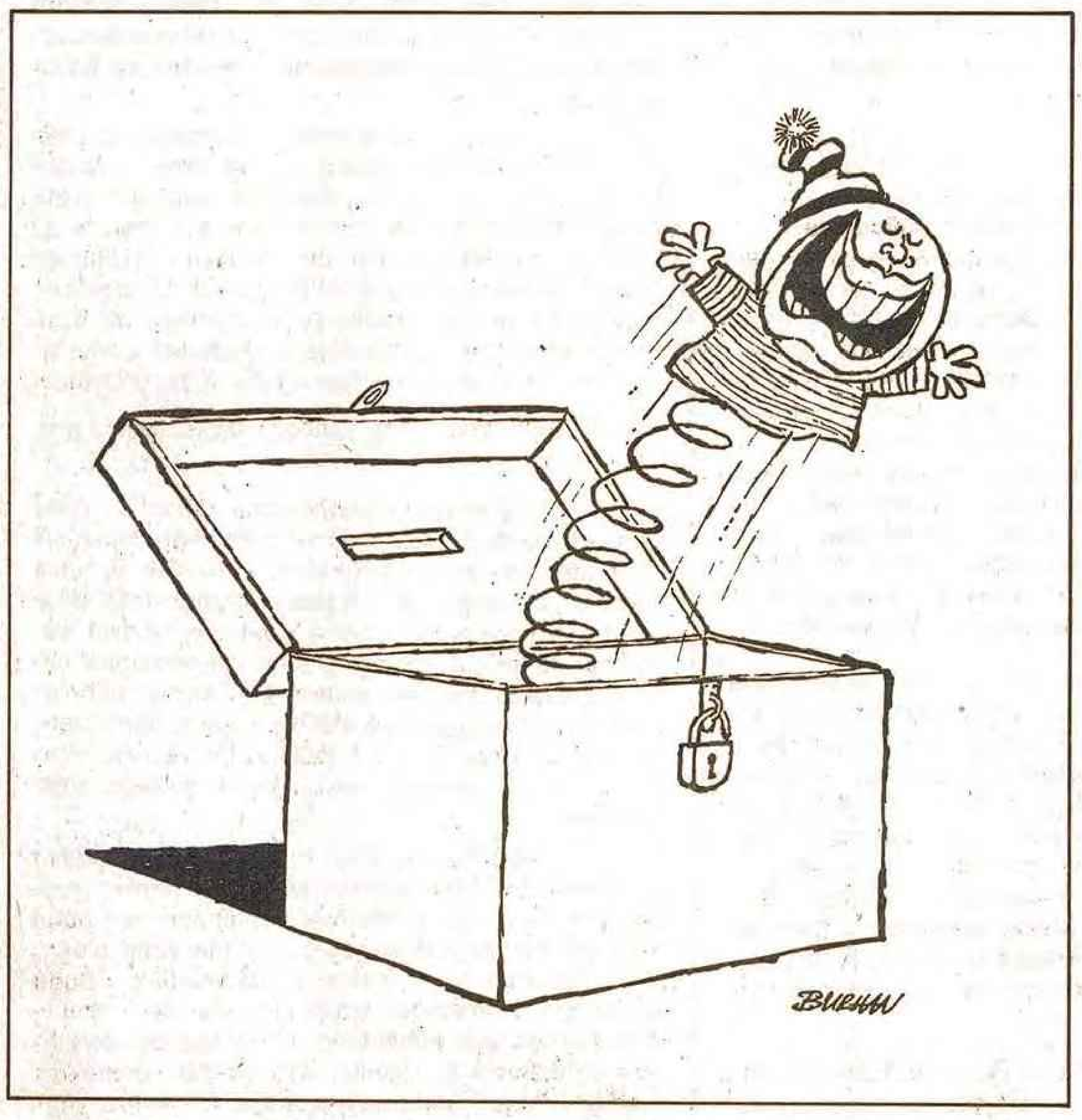

- Seçim sonuçlarının beklenmedik ve sürpriz olarak nitelendirildiği AP genel merkez çevrelerinde erken seçim hesapları ağır basıyor.
- CHP'nin bir erken seçime karşı çıkacağı belirtiliyor.

Gerçek (Haber Merkezi) — Seçimlerde ummadığı bir başarı elde eden AP, seçim sonuçlarının değerlendirmesi devam ederken erken seçim hesapları peşine düştü. AP genel merkezine yakın çevrelerin önümüzdeki günlerde erken seçim tartışmasını gündeme getirmeleri beklenmektedir.

Önümüzdeki Mart ve Mayıs aylarında yapılması düşünülen erken seçimler için şartları olgunlaştırma planları yapan AP genel merkez yöneticileri, hükümet buhranlarının bu hesaplarını kolaylaştıracağını umuyorlar. Bu nedenle hükümetin istifasının bu yönde değerlendirilmesi istenmektedir.

AP'nin yaptığı erken seçim hesabı, siyasal çevrelerde bir yandan bir bunalım yaratma çabasına bağlanırken, öbür yandan AP'nin, dışarıdan destekle tek başına hükümet kurma denemesine girişebileceği de belirtiliyor.

Öte yandan MHP'nin, AP tarafından kurulacak bir hükümeti dışardan desteklemeye hazır olduğu belirtiliyor. Böyle bir hükümetin MHP için devlet katında tırmanma olanağı yaratacağı ve bir erken seçime MHP'nin daha hazırlıklı girebileceğini hesapladığı da söylenenler arasında.

CHP genel merkezine yakın çevrelerin ifadelerinden

Devamı s. 5, sütun 1'de

Parlamentoda son durum

14 Ekim seçimlerinin ardından Parlamento'daki sandalye dağılımında değişiklik oldu. Millet Meclisi'ndeki son duruma göre, CHP'nin 208, AP'nin 181, MSP'nin 22, MHP'nin 17 sandalyesine karşılık, CGP, DP ve NP'nin birer üyesi bulunuyor. Meclis'te ayrıca 16 bağımsız üye ve 3 boş sandalye bulunuyor. CHP'nin 208 oyuna karşılık, AP, MSP, MHP ve CGP'nin toplam 221 oyu bulunuyor.

Cumhuriyet Senatosu'nda ise CHP'nin 63, AP'nin 77, MSP'nin 7, MHP'nin 1, CGP'nin 2 üyesi bulunuyor. 1977 seçimlerinden sonra CHP'nin 74, AP'nin 62, MSP'nin 6 üyesi bulunuyordu. Cumhuriyet Senatosu'nda ayrıca 1 bağımsız üye, 14 Cumhurbaşkanı tarafından seçilen kontenjan senatörleri, ve 19 Tabii Senatör (MBK) bulunmakta.

Cumhuriyet başsavcısı seçiminin yapıldığı Yargıtay Üyeleri Genel Kurulu.

Cumhuriyet Başsavcılığına Fahrettin Kıyak seçildi

- Yargıtay Üçüncü Daire Başkanı, üçüncü tur oylamada 104 oy alarak Yargıtay Başsavcılığına seçildi.

Ankara — Kâzım Akdoğan'ın emekliye ayrılmasıyla boşalan Cumhuriyet Başsavcılığı için Yargıtay'da yapılan seçim sonucu Yargıtay Üçüncü Daire Başkanı Fahrettin Kıyak Cumhuriyet Başsavcılığına getirilmiştir.

Oylamaya katılan diğer iki adaydan Sekizinci Daire Başkanı Orhan Erdoğan ikinci tur oylamadan sonra çekilmiş, yapılan üçüncü tur oylamada Fahrettin Kıyak 104 oyla Cumhuriyet Başsavcılığına seçilirken diğer aday Yargıtay Başkanvekili Mustafa Sabri Livaneli 39 oy almıştır.

Oylamaya Yargıtay Genel Kurul üyeleri katılmıştır.

Oyların illere göre dağılımı

C. SENATOSU TOPLAM SONUÇLARI (*)

Partinin Adı	Aldığı Oy Sayısı	1977 Oy Oranı %	1979 Oy Oranı %
CGP	117.869	1,9	2,5
SDP	33.582	—	0,7
CHP	1.380.630	41,7	29,2
MSP	455.058	8,7	9,6
AP	2.205.774	36,9	46,7
TBP	56.843	0,5	1,2
TİP	33.674	0,16	0,7
MHP	311.272	5,2	6,6
TSİP	61.056	—	1,3
BAĞIMSIZ	63.531	0,6	1,3

(*) Kesin olmayan sonuçlar.

Gerçek Haber Merkezi — 14 Ekim 1979 Cumhuriyet senatosu üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimleri kesin sonuçları Yüksek Seçim Kurulu'nca açıklandı. Yapılan açıklamaya göre, 50 senatörlükten 33'ünü AP, 12'sini CHP, 4'ünü MSP ve 1'ini de MHP adayları kazandı. Milletvekilliklerinin 5'ini de AP aldı.

Resmi olmayan sonuçlara göre oyların partilere dağılımı ile seçilen senatör ve milletvekilleri şöyledir:

ANTALYA:

CGP: 2922, **SDP:** 1428, **CHP:** 53.481, **MSP:** 6193, **AP:** 153.292, **TBP:** 1423, **TİP:** 1189, **MHP:** 7682, **TSİP:** 1308.

Antalya'da AP adayları Şerafettin Peker ve Remzi Yılmaz senatör seçildiler.

ERZURUM:

CGP: 2614, **SDP:** 868, **CHP:** 29.306, **MSP:** 36.709, **AP:** 103.926, **TBP:** —, **TİP:** 911, **MHP:** 33.071, **TSİP:** 795.

Erzurum'da MSP adayı Lütfi Doğan, AP adayları Selahattin Deniz ve Naci Gacıroğlu senatör seçildiler.

İSTANBUL:

CGP: 40.362, **SDP:** 13.461, **CHP:** 493.770, **MSP:** 113.803, **AP:** 519.131, **TBP:** 27.023, **TİP:** 12.989, **MHP:** 47.282, **TSİP:** 5668.

İstanbul'da CHP adayları M. Emin Sungur, Rahmi Erdal, Besim Üstünel, Aysel Baykal, MSP adayı Ali Oğuz, AP adayları Vefa Poyraz, S. Sadık Batum, O. Cemal Fersoy, Erdoğan Adalı ve Emin Uyarsoy senatör seçildiler.

AĞRI:

CGP: 784, **SDP:** 363, **CHP:** 19.768, **MSP:** 18.777, **AP:** 39.766, **TBP:** —, **TİP:** 480, **MHP:** 680, **TSİP:** 432.

MİLLETVEKİLİ ARA SEÇİMİ TOPLAM SONUÇLARI (*)

Partinin adı	Oy sayısı
CGP	21.707
SDP	—
CHP	369.652
MSP	92.683
AP	688.533
TBP	4223
TİP	7306
MHP	67.550
TSİP	6845
Bağımsız	302

(*) Resmi olmayan sonuçlar.

Ağrı'da AP adayı Kasım Küfrevi senatör seçildi.

AMASYA:

CGP: 1981, **SDP:** 778, **CHP:** 37.839, **MSP:** 6447, **AP:** 57.467, **TBP:** 1765, **TİP:** 883, **MHP:** 6202, **TSİP:** 797.

Amasya'da AP adayı Nevzat Şener senatör seçildi.

ARTVİN:

CGP: —, **SDP:** 477, **CHP:** 24.202, **MSP:** 2268, **AP:** 31.496, **TBP:** 435, **TİP:** 314, **MHP:** 713, **TSİP:** 324.

Artvinde AP adayı Rasim Gezmiş senatör seçildi.

BALIKESİR:

CGP: 6606, **SDP:** 2358, **CHP:** 84.317, **MSP:** 18.286, **AP:** 186.494, **TBP:** 1557, **TİP:** 1908, **MHP:** 13.173, **TSİP:** 1965.

Balıkesir'de CHP adayı Mithat Çavdaroğlu ve AP adayları Nejat Sarlıcalı, Cemal Örger senatör seçildiler.

BİTLİS:

CGP: 11.423, **SDP:** 165, **CHP:** 8381, **MSP:** 8085, **AP:** 15.751, **TBP:** —, **TİP:** 142, **MHP:** 548, **TSİP:** 546.

Bitlis'te AP adayı Mehmet Sedat Özcan senatör seçildi.

Devamı s. 5, sütun 4'de

DİSK Hürcam-İş, toplu işsözleşmelerine hazırlanıyor

- DİSK Hürcam-İş, toplu iş sözleşmelerine hazırlanıyor.
- Hürcam-İş Sendikası eğitim sekreteri Yaşar Arıkan, işyerlerinde dağıtılan anketlerle işçilerin isteklerinin belirleneceğini ve bu toplu sözleşme taslağının bundan sonra son şeklini alacağını bildirdi.

İstanbul (Gerçek) — DİSK'e bağlı Hürcam-İş sendikası 1.1.1980'den itibaren yaklaşık 4000 işçi adına toplu sözleşme görüşmelerine oturacaktır.

Bilindiği gibi ülkemizde cam işkolu emperyalizme bağımlı çarpık ekonomik yapının bir sonucu olarak yeterince gelişmemiş, güdük kalmış bir iş koludur. Bunun için de cam işkolunda istihdam kapasitesi oldukça düşük bir seviyededir. İşkolunda çalışan 10.000 kadar sendikalı işçi ise DİSK'e bağlı Hürcam-İş Sendikası ile, Türk-İş üyesi Kristal-İş Sendikası arasında yarı yarıya bölüşü-

Devamı s. 5, sütun 7'de

Gerçek Durum

Bütün ilerici güçlere sorumluluk düşüyor

29 ilde yapılan seçimlerin sonuçları kabul etmek gerekir ki, demokratik güçler açısından bir yenilgidir. Genel sonuçlarda kârlı çıkan faşist işbirlikci AP ile, onun faşist ya da gerici ortakları olmuştur.

Hem de, işçi ve aydın kenti İstanbul'da bile AP sadece sol partilerden değil, sosyal demokrat CHP'den bile fazla oy almıştır.

Kuşkusuz ki, seçimler, toplumdaki sosyal güç dengelerinin belirleyicisi değildir. Ama gene de küçümsenmeyecek göstergelerden birisidir.

Bu seçimlerden sol adına «sandıksal başarı» payesini çıkarmaya çalışmak, politik körlükten başka birşey olamaz.

Çünkü solun genel olarak seçimlerden başarı ile çıktığını iddia etmeye olanak yoktur. Sol adına seçime girenlerin aldığı toplam oylar, burjuva partilerinin ki yanında marjinaldir. Ve bu seçim sonuçlarında sol oyların düşük oranı, ileri emekçi kitlelerin seçimleri boykot ettiği anlamına da gelmemektedir. Çünkü boykotcu grupların en fazla çaba gösterdikleri Artvin'de seçimi AP kazanmış. Kars'da ise sağcı partilerin oyları sosyal demokrat CHP'yi bile geçmiştir. Ve o illerde seçime katılma oranı düşük olmamıştır.

CHP'nin çare olmadığını kavrayan bir kısım seçmenin sandık başına gitmeme eğilimini gözlemekteydik. Bu tahminimiz doğru çıkmıştır. Ne var ki, CHP'den umudunu kesen, fakat onun sağındaki partilere de gitmeyecek denli ileride olan yüzbinlerce seçmen, sandığa küserlerken, boykotçu grupları desteklemiş değillerdir. Bu kesimler politik kayıtsızlık içine girmişlerdir. Solda güç'ü bir birliğin ve birlikteliğin bulunmaması, nitelik bakımından önemli bir seçmen dilimini politikadan uzak tutmuştur.

Devamı s. 5, sütun 7'de

Orta dereceli okullar bugün açılıyor

- Geçen yıl meydana gelen yoğun olayların etkisiyle, bu yıl İstanbul'da «olay izleme bürosu» kuruldu. İstanbul Milli Eğitim Müdür yardımcısı sorumluluğunda oluşturulan büro, olayların soruşturma ve disiplin işlemlerini takip edecek.
- Orta öğretim kurumlarının açılmasıyla ilgili olarak basına bir demeç veren SGB Genel Başkanı Yaşar Yiğit, «14 Ekim seçimlerinden sonra, iyice azıtacak olan faşist saldırganlığın, geçmişe oranla bu kesime daha fazla yükleneceği kehanet değildir» dedi.

İstanbul — Lise ve dengi Endüstri Meslek liseleriyle, Ticaret liselerinin de, 1979 1980 öğretim yılı bir ay gecikmeli olarak bugün başlıyor.

Bilindiği gibi Eylül ayı başında açılması gereken orta dereceli öğretim kurumla

Devamı s. 5, sütun 5'de

Dakikada bir kişi veremden ölüyor

- Her yıl 4 milyon kadar insanın vereme yakalandığı ve bunlardan en az yarısının öldüğü belirtiliyor.

Dünyanın geri kalmış bölgelerinden 500 binden fazla insan açlıkla karşı karşıya yaşarken, her dakikada bir kişinin veremden öldüğü bildirilmektedir.

Uluslararası Veremle Savaş Birliği'nin Doğu Bölgesi Genel Sekreteri J. S. Sodhy, kuruluşun 11. Konferansının açılışında yaptığı konuşmada hastalığın iyileştirilmesinde kullanılan ilaçların geliştirilmesine karşılık, her yıl 4 milyon kadar kişinin vereme yakalandığını ve içlerinden en az yarısının öldüğünü belirtmiştir.

Dünyanın doğu bölgelerinde her dakikada bir kişinin veremden öldüğünü belirten Dr. Sodhy, hastalıkla mücadelenin yoğunlaştırılması için bir kez daha çağrıda bulunmuştur.

İspanya'da onbinlerce işçi işsizlik ve pahalılığı protesto etti

- Komünistlerin yönetimindeki İşçi Komiteleri Birliği'nin çağrısı üzerine İspanya'da onbinlerce işçi işsizliği ve hayat pahalılığını protesto ederek, hükümetin politikasını eleştirdi.

Madrit (THA) — Komünistlerin yönetimindeki İşçi Komiteleri Birliği'nin çağrısı üzerine Madrit'te toplanan onbinlerce kişi, yağmur altında yaptıkları toplantıda, işsizliği ve hayat pahalılığını protesto etti.

Hükümeti, ekonomik bunalımın yükünü işçilerin sırtına vurmakla suçlayan komisyon yöneticilerinden Marcelino Camacho, toplantıda yaptığı konuşmada, «İşsizlik ve derinleşen ekonomik bunalım, ülkenin ana sosyal sorunu oldu» dedi.

Devamı s. 5, sütun 1'de

10 milyon liralık kaçak eşya yakalandı

- Geçen ayda 88 milyon liralık kaçak eşya ele geçirilmişti.

İstanbul — Eylül ayı içerisinde İstanbul Gümrükleri Muhafaza Müdürlükleri tarafından 8 olayda 10 milyon 892 bin 175 lira değerinde çeşitli kaçak eşya yakalanmış ve 7 sanık adli makamlara teslim edildiği bildirilmiştir. Konuyla ilgili yapılan açıklamada, çeşitli tarihlerde Karadeniz ve Akdeniz gemilerinde, Karaköy rıhtımında, Osmanbey'de ve Bakırköy'de aralarında viski ve kadife kumaşın da bulunduğu toplam 2 milyon 230 bin 600 lira değerinde eşya ele geçirildiği kaydedilmiştir.

Haydarpaşa, Derince ve İzmit gümrüklerinde de çeşitli tarihlerde aralarında kürk ve oto yedek parçalarının bulunduğu 8 milyon 625 bin 575 lira değerinde eşya ele geçirildiği belirtilmektedir.

Yetkililer bundan önceki ayda toplam 88 milyon 416 bin 162 liralık kaçak eşya ele geçirildiğini bildirmişlerdir.

Küçük üreticinin gerçek geliri sürekli azalıyor

- Üretim maliyetinin çok yüksek olması ve artan enflasyon, yoksul köylüye soluk aldırtmıyor.
- Tarımsal üretim, ülke ihtiyacının yaklaşık % 100'ünü karşılarken, ihracatın % 75 - 80'ini sağlıyor ama, küçük üreticinin gerçek geliri hiç artmıyor, aksine azalıyor.

Geride bıraktığımız 1979 seçimlerinde oy avcılığı yapabilmek kaygusuyla özellikle kırsal kesime yönelik bir politika güden CHP ağırlıklı hükümetin bu politikasının pek de başarılı olmadığı, seçim sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte olanca çıplaklığıyla ortaya serildi. Kırsal kesimdeki oy oranını artırmak amacıyla köye ve köylüye yönelik yapılan tüm girişimler, bir anlamda, sonuçsuz kaldı. Kırsal kesim nüfusunu ekonomik, siyasal ve toplumsal yönlerden bir bütün olarak geliştirmek amacıyla götürülmeye çalışılan tüm hizmetler, tam olarak uygulamaya konulamayışlarının yanısıra, uygulamada ortaya çıkan aksaklıklar nedeniyle kırsal kesimdeki oy dağılımını etkiledi. Seçim yatırımı olarak artırılan taban fiyatları bile kırsal kesimin oy oranını umulan ölçüde ve umulan biçimde değiştirmeye yetmedi.

Tarımsal üretimin yükselerek ülke ihtiyacının yaklaşık % 100'ünü karşılayacak ve ihracatın % 75-80'ini sağlayacak düzeye gelmesine karşın, küçük üreticilerin, ülke nüfusunun en güç koşullar altında yaşayan kesimi olduğu bilinen bir gerçektir. Milli gelirden alınan en düşük pay kırsal kesimde ortaya çıkar. Taban fiyatları genellikle düşük tutulur, yoksul köylünün emeği değerlendirilmez.

Hükümetin bir seçim yatırımı olarak fındık, çay, zeytin, buğday gibi bazı tarımsal ürünlerin taban fiyatlarını artırması yoksul köylüyü içinde bulunduğu güç durumdan kurtarmaya yetmemiştir. Üretim araç ve gereçlerinin temininde çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalan küçük üretici, bunun yanısıra, her geçen gün artan hayat pahalılığı ve enflasyon karşısında büsbütün ezilmiştir. Son üç yıl «bolluk yılı» olarak nitelendirildi ama, yoksul köylünün yüzü yine gülmedi.

Son üç yıl «bolluk yılı» olarak nitelendirildi ama yoksul köylünün yüzü yine gülmedi. Üreten onlar, ezilen yine onlar.

197 yılında başlayarak büyük bir hızla artan döviz sıkıntısı yoksul köylüyü büyük ölçüde etkilemiştir. Gübre, ilaç, kükürt ve göztaşı gibi maddelerin teminindeki güçlük, yoksul köylüyü zor durumda bırakmıştır. Köylünün en çok ekim yaptığı alanlardan biri olan hububatın önemli bir bölümü tohum ilaçlaması yapılmaksızın ekilmiş, döviz yokluğu ve transfer gecikmeleri ürünü etkilemiştir. Ürünün toplanması sırasında karşılaşılan en önemli sorun ise mazot olmuştur. Köylü traktörüne mazot bulamadığından hasat zamanı büyük güçlük çekmiş, taban fiyatlarındaki artışa rağmen ürününü zamanında toplayamadığından zarar etmiştir.

Üretim maliyetinin çok yüksek olması ve baş döndürücü bir hızla artan enflasyon, yoksul köylünün bir eliyle aldığını öbür eliyle vermesine yolaçmıştır.

Seçimin faturasını kendimize çıkarmalıyız

Refik ÖZCAN

Seçimleri geride bıraktık. Ancak sonuçları önümüzde duruyor. Çalışmalarımız siyasi programlarımızı açıklamamız, parlamenter mücadeleye özel ve genel yaklaşımlarımız açısından kendimize ait olanları gereğince sergilemiş bulunuyoruz. Bu anlamda geride bıraktıklarımızı yeniden ve yeniden ele almakta bir yarar yoktur.

Ancak, seçimler, yol açacağı siyasal sonuçlarıyla önümüzde durmaktadır. Bize düşen, önümüzde duranla ilgilenmek, bu yönde çabalarımızı yoğunlaştırmaktır. Bunun önkoşulu da, yanlış duygusal eğilimleri bir kenara bırakmak, kendi gerçeğinden kurtularak toplumun ortaklaşa yaşadığı gerçeği yaşamaya alışmaktır.

Seçimler öncesinde bizlerin ortak kanaati, burjuva siyasal güçlerle, emekçi sınıfların çıkarlarını savunan politikaların mücadelesinin önemli olduğu idi. Sandıksal bir olay olarak bakmadığımız seçimleri, tüm demokratik güçlerin iş ve eylem birliği alanı olarak değerlendirmek için bazı çabalarımız da oldu. Bu çabaları sınırlı görmediğimizi de defalarca dile getirdik. Bu, seçimler sonrasına olumlu politik tutumlarla çıkabileceğimizin kanıtı olmuştu.

Şimdi seçim sonuçları, bizi bir yanıyla doğruladı, bir yanıyla yalanladı. Doğrulayan yanıyla, burjuva siyasal güçlerin karşısına, kendi siyasal güçlerimizin gerçek ağırlığını çıkaramadığımızı gösterdi. Yalanlayan yanıyla da, bu gerçeği kavrayamadığımız, kavrasak bile hayata geçiremediğimiz sürece başarı beklemekle yanlışa düşmüş olacağımızın kanıtlanmasıdır.

Haklı olan, objektif gerçeğin kendisi oldu. Burjuva siyasi güçlerin gerici kesimi, seçim başarısı sağlarken, emekçi politikaları başarılı olamamıştır. Kitleler üzerinde reformizmin yarattığı uyuşukluk ve siyasal çarpıtmalar, gerici siyasetin etkinliğine elverişli olanaklar sundu. Böylece ortaya çıkan sonuç, hem burjuvazi ile emekçilerin çelişkisinin sandık içinde burjuvazi lehine çözümüdür, hem de, siyasal gericiliğin demokrasi güçlerine ağır basmasıdır.

Halbuki sol ve sosyalist güçlerin hayatın içindeki ağırlığı hiç de bu kadar küçük değildir. Kaba bir hesapla, her on kişiden birinin, çözümü sosyalizmde gördüğünü düşünmekte zorluk çekmeyiz. Buna göre, oy sandığında nabzını gördüğümüz kitlelerin 800 bin kadarını sosyalizm tercihli bulmamız gerekiyordu. Halbuki sosyalistlerin alabildikleri oy sayısı, **bütün Türkiye'de**, yüz bin dolaylarında kalmıştır. Proletaryanın kalp atışlarını en yakından izliyebildiğimizi söylediğimiz İstanbul'da ise sosyalist oyların toplamı 40 bine varabilmiş değil.

Demek ki, gerçek güçlerimizi sandıkta da yansıyacak düzeyde bir olgunluğa ulaştırmamız için oldukça çaba harcamamız gerekmektedir ve bu bize, geleceğe ilişkin ortak görevlerimizi hatırlatmalıdır. Aksine çabaların, sosyalizme, emekçi sınıf politikasının gelişmesine zarar vereceği bilinmektedir.

Bu genel değerlendirmenin ışığında, bize göre yanlış olması gereken bazı eğilimlere değinmekte yarar vardır. Örneğin: seçim sonrası «Politika» gazetesinin seçim sonuçlarını değerlendirmesi, bir tek cümlede yoğunlaşarak karşımıza çıkıyor **«Beria Onger sol adaylara fark yaptı.»**

Seçim sonuçlarını sol ve sosyalist güçler adına, başka bir deyimle, emekçi sınıf çıkarları açısından değerlendirdiğimizde, her halde aklımıza en son gelecek olan, böyle bir «ayrıntı» olabilirdi. Dar kapsamlı düşünmüyorsak, böyle olması gerekmektedir.

O halde Politika gazetesinin, ayrıntıyı öne çıkarması diye nitelendirdiğimiz ve sanırız doğru nitelendirdiğimiz bu bakış açısından, elde ettiğimiz sonucun aleyhimize olan yanını çok daha büyütmüş oluruz. Çünkü, bağımsız aday Beria Onger'in İstanbul'da aldığı oyların sayısı yirmi bin civarındadır. Yani, her yüz oydan sadece bir adet. Halbuki, çözümü sosyalizmde gördüğünü söylediğimiz daha dokuz kişi vardır ve bunun hesabından kaçmamız yanlış olur. Üstelik biz kendi gücümüzün somut şeklini defalarca görmüş, yaygınlığını ve ağırlığını defalarca kanıtlamışızdır. 1 Mayıs'larda Taksim Meydanı'nda yüzbinleri topladığımızı, bu yüz binlere kendi siyasal şiarlarımızı söylettiğimizi bizzat kendimiz açıklamışızdır. Gerçekten de böyle olmuştur ve gücümüz alanlarda yüzbinlerle başarımızın değil başarısızlığımızın çıkarılması gerekir.

Kaldı ki, işçi sınıfının iktidar mücadelesi, burjuvaziye karşı verilen bir mücadeledir. **Sol içi iktidar mücadelesi,** sol güçlerin kendi aralarındaki sorunları çözme çabalarına burjuvazinin yakıştırdığı bir nitelemedir. Bizim bu nitelemeden uzak durmamız gerekir. Evet, işçi sınıfımızın iktidar mücadelesi burjuvaziye karşıdır ve bizim yirmi bin oyumuza karşılık, burjuvazinin en «kıytırık» partisi bile bundan fazlasını alabilmişse, övünmek hakkına sahip olmamamız gerekir. Daha da kötüsü, **işçi sınıfının politikasının** gücü budur diye gösterdiğimiz yirmi bin oy, faşist partilerin oylarının yarısından bile az ise, oturup düşünmemiz gerekmektedir.

Gerçekten de, Politika Gazetesinin bakış açısından seçim sonuçlarını değerlendirmemiz yanlış sayılmalıdır. Kuşkusuz bizimle aynı sonuçları bu arkadaşlarımız da paylaşmaktadırlar. Ama eğer yenilgiyi hepimizin ortak durumu açısından değerlendirmekten kaçar ve salt «kendimiz» için sonuçlar aramaya çalışırsak, önümüzdeki görevlerin, hem de çok ağır görevlerin üstesinden gelebilmek için göstermemiz gereken çabaları geciktirmiş oluruz.

Sosyalistlerin kaybettiğinden mutlak anlamda hiç bir zaman sözedilemez. Biz nisbi anlamda bir kaybımızın olmudığını da söyliyebiliriz. Ama kazanmamızdan sözetme olanağını elde edemedik. Birbirimize karşı kazandıklarımıza değil, burjuvaziye karşı ve emekçi sınıflar adına kazandıklarımıza bakacaksak, bizim söylediklerimizin doğru olduğu anlaşılabilir. Buna karşılık, demokrasi güçlerinin kazanamadığını, burjuva gericiliğinin kazandığını söyliyebiliyoruz. Sosyal demokrasinin kaybettiğini, siyasal gericiliğin kârlı çıktığını görebiliyoruz. Yani, gerçeğin kendisini görebiliyoruz.

Demek ki, çözüm önümüzde bekliyor ve bu kendi iç sorunumuz değil, sınıf sorunumuzdur. Esas çözmemiz gereken de budur. Zaten gerçeğin kendisi bizi buna zorlamıştır. Bu çözüm doğrultusunda güçlerimizi ve çabalarımızı birleştirmemizin yol ve yordamını bulup geliştirmeli, eğer bulmuşsak güçlendirmeliyiz. Burjuvazinin karşısındaki durumumuzu elbette seçim sonuçlarından ölçemeyiz ama, seçim sonuçlarıyla ölçeceksek, olumlu sonuçlara da varamıyoruz.

Seçim sonuçlarını geride bıraktık ama bir yanıyla geride bıraktıklarımız önümüzde duruyor. Bunların üstüne gitmenin zamanıdır.

Politika gazetesi «TSİP'in ilerleme kaydettiğini» varsaydığı illerin sonuçlarını, önceki seçim sonuçlarıyla karşılaştırırsa, bunun da yanlış olduğunu görecektir.

Ama, bundan daha önemli olan, gördüğü doğrunun peşini bırakmamasıdır.

CHP'ye oy vermeye devam edelim mi?!

A. Hamdi KARSU

Seçimler öncesinde estirilen bir havanın, yaygınlaştırılan bir düşüncenin değerlendirmesini son bir kez daha yapalım. Son bir kez daha diyoruz çünkü, bu düşüncenin sahipleri olanlar, tutumlarının ne anlama geldiğini ve ne sonuçlar doğurduğunu bizzat kendileri kavrayacaklardır. Bunun için önlerinde bolca vakit olacaktır!

CHP, seçimlerden önce «oyunuzu bana vermezseniz görürsünüz gününüzü» diyordu. Yani, faşist tehlikesi vardır ve bundan kurtulmak için CHP sığınağına toplanmalıydık.

Bu şantaj, kitleleri etkiliyemezdi. Etkilemedi de. Etkiledi belki ama umulan yönde değil. Tepki gösterdi kitleler. Onları yeni ve ağır bir günah işlemeye çağıran şantajlara cevap verdiler. İstenilenden daha ağır olan «suçu» işlediler!

Sosyal demokrasinin günahkârlığını herkes biliyor ve görüyordu. Sosyal demokrasinin kendisi de bunu bildiği için zaten meşru olmayan yollara başvuruyordu. Kendi günahkârlığına kitleleri katılmaya çağırıyordu. Kitleler buna katılmadılar.

Ama, iki lafının birini kitlelere akıl hocalığına ayıran ve sosyal demokrasinin günah bataklığında, seçimler öncesinde parmak uçlarını görebildiklerimizi yeniden anımsamakta yarar gördük. Kitleleri de sürükliyelim derken, kendileri yuvarlanıp gittiler.

Onlara defalarca hatırlattık. Sandığa hapsettiğiniz sürece umutlarınızı, hayal kırıklığına uğrayacaktınız. Kitleler sizin günah çağrılarınıza uymayacak ve sizi yalnız başınıza bırakacaktır. Bunları hatırlattık.

Onlar, oylarınızı sosyal demokrasiye verin demeye devam ettiler. Kitlelerin onları ne denli dinlediği bugün daha iyi anlaşılıyor. Her halde kendileri de bunu biraz olsun anlama olanağına kavuşmuş olmalıdırlar.

Ancak, bütün bunlardan çıkan sonuçların altında birilerinin kalacağı muhakkaktır ve kalması da gerekir. Sosyalistler bunun dışındadırlar ve onlar söyiediklerinin haklı çıkmasından sevinç duymasalar bile, kuşku duymaktadırlar. Bu kuşkuyu dağıtmak için çabalarını yoğunlaştıracaklardır. Ama, CHP'ye oy verin diyenlerin duyması gereken, hesabını vermesi gereken sonuçlar doğmuştur.

Elbette onlardan hesap istiyen biz değiliz. Onlar zaten sosyalistlere hesap vermek zorunda olmamışlardır. Bu olgunluğa ulaştıkları zaman zaten kime hangi hesabı vereceklerini de öğrenmiş olacaklardır. Ama şimdiden, kitlelere bir hesap borçları vardır ve bunu taksitler halinde ödemeleri istendiğinde şaşırmamaları gerekir. Korkuya da kapılmamalıdırlar. Çünkü, yığınlar, onların verecekleri hesaptan çok, kendi geleceklerinin hesaplarıyla ilgileniyorlar.

Bu günahları bir köşeye yazılsın. Yanına da tarih düşülsün. Çünkü tarih, yanılgılar üzerinde de yükselir ama yanılgıları unutmadan...

Biz unutsak bile o unutmaz.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Kollektif çiftliklerde kiraz toplayan gençler.

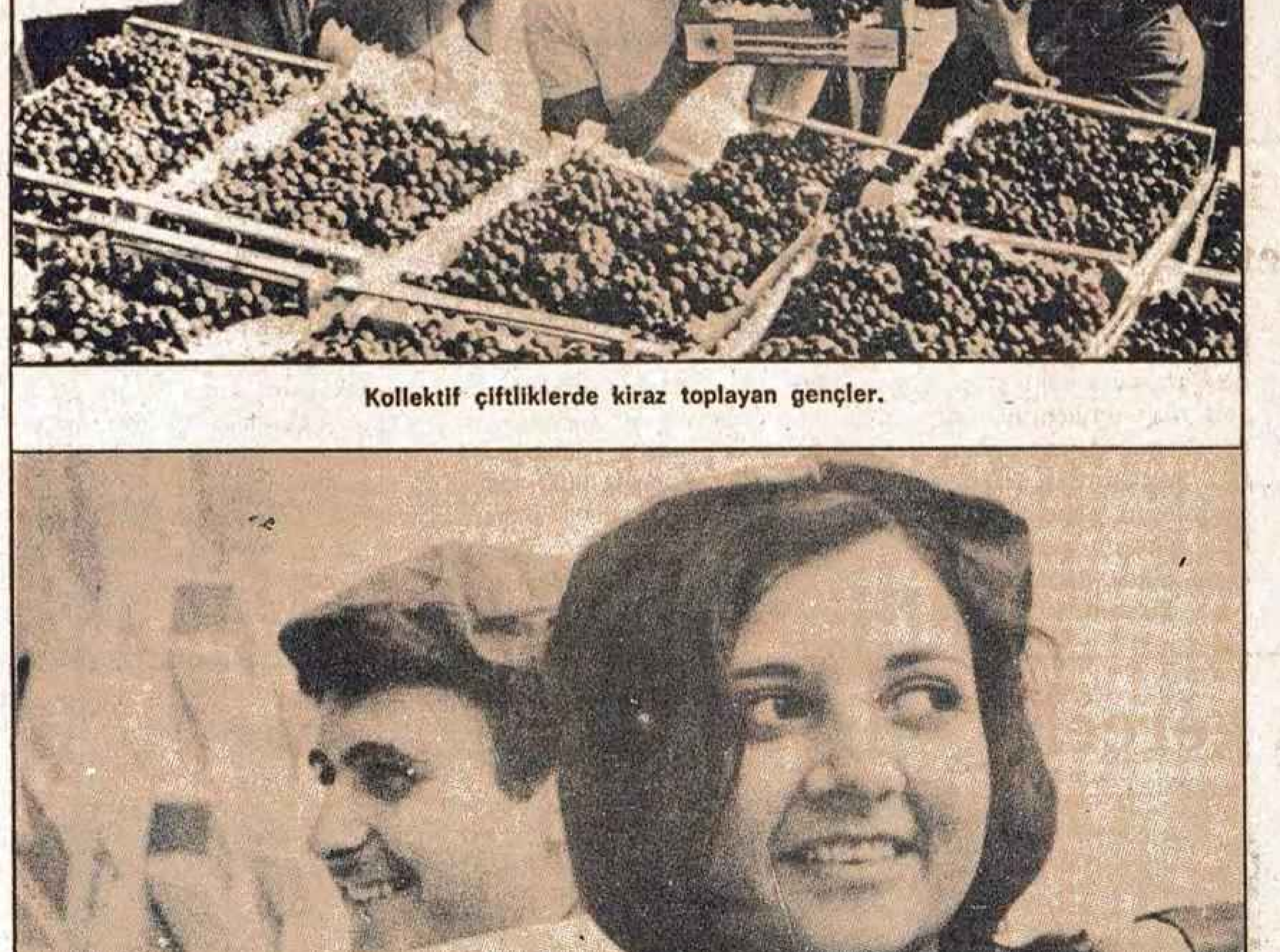

Bulgaristan'da yol yapım inşaatında gönüllü çalışan üniversiteli gençler.

Gönüllü çalışma

Sosyalist ülkelerde yüksek okul öğrencileri yaz tatillerinin bir bölümünü **gönüllü çalışmaya** ayırıyor. Toplumda yürütülen imar ve üretim faaliyetlerine katkıda bulunmak amacıyla gençler bu tür işlerde gönüllü çalışıyorlar.

Toplum için **gönüllü çalışma** isteği sosyalist ülkeler insanına özgü bir duygu. Çünkü ülke **halkın** ülkesi. İktidar, halk iktidarı. Ülkede var olan tüm zenginliklerden yararlanma hakkı herkes için... Toplumun gelişmesi için yapılan her işe herşeye katkıda bulunmak isteği doğal bir istek olmuş.

Bulgaristan'da Devrimden sonra yoğun bir şekilde sürdürülen imar işlerinde, özellikle ulaşım için çok gereksinme duyulan her çeşit yol yapım inşaatlarında milyonlarca genç gönüllü çalışmış. Ve pek çok **eser** meydana getirmiş. Mesela Vitosa dağyolu tamamen gençler tarafından yapılmış ve Dimitrov'a armağan edilmiş...

Tektaş Ağaoğlu Bakış

Görev

14 Ekim seçiminde yenilgiye uğrayan, demokrasi ve özgürlük cephesi olmadı. Seçimde faşizme karşı, faşizm işbirliçiliğine karşı, emperyalizme teslimiyete karşı, kapitalizme karşı verilen oylar toplamı azımsanamıyacak ölçüdedir. Üstelik bunlara sosyal demokrasinin aldığı oylar da eklenecek olursa yekûn daha da önemsenmesi gereken bir boyuta ulaşır.

İki yıla yakın sosyal demokrat icraatın tüm tutarsızlığına, ödlekliğine ve temel yanlışlığına rağmen sosyal demokrasiye verilen oylar, büyük ölçüde, sosyal demokrasiyi sırf faşizmi ve gericiliği geriletmek için destekleyen, kurtuluşu sosyal demokraside görmekten çok uzak olanların yekûnu bir haylidir. Dolayısıyla, nitelikçe bir hayli büyük bir tercih, demokrasiye kasteden gerici emellerin karşısına dikilmiştir 14 Ekim seçimlerinde.

14 Ekim seçiminde yenilgiyi başka yerde aramak gerekir.

Bir kere sosyal demokrasinin temelde antikomünizme dayalı «demokrasi havariliği» kesinkes iflâs etmiştir. Halka ekonomik - sosyal kurtuluş ve daha çok özgürlük vaadedip de demokrasi güçleriyle aralarına set çekme politikası sosyal demokrat şeflerin kafalarını o sete çarpmalarına neden olmuştur. Yenilen, onların tekelci parababa'larından, yoksul köylülere, İMF'den işçi sınıfına, zengin toprak ağalarından küçük esnaf ve orta imalâtçıya kadar herkese mavi boncuk dağıtma politikasıdır.

Sağ sosyal demokrat yöneticiler somut politikalarda hâkim siyaset ve iş çevrelerine karşı halktan yana kesin tercihler yapmadan ve bunu kitlelere açıkça göstermeden halktan yana olunamıyacağını bir türlü anlamak istemediler. Buna güçlerinin yetmediğini gördüklerinde de, halkın desteğinden güç almalarına yol açabilecek tercihlere yanaşmadılar. Sonuç, sağ sosyal demokrat yöneticilerinin kafalarında yaşatıp kitlelere yaydıkları «halktan yana demokratik sol iktidar» hayalinin yıkılması oldu.

Bir de, yenilen, demokrasi düşmanlığına karşı mücadelede «türlü aybına rağmen» yine de sosyal demokrasiyi, desteklemekten başka bir tercih yapamıyanlar oldu. Seçim sonucu, somut durumun somut tahlilinde yansıyan gerçekliğin, böylelerinin siyasi havsalasına sığmadığını bir kere daha gösterdi.

Ama asıl önemli yenilgi, demokrasi ve özgürlük cephesinin öncüsü işçi sınıfı siyasetinin tek bir saf halinde mücadele alanında yer alamamasından kaynaklanmıştır. Burdaki olumsuzluk salt seçim çalışması ve seçim sonuçlarıyla sınırlı değildir, sınıf mücadelesinin önümüzdeki aşamalarında da önem taşıyacaktır.

İşçi sınıfının tüm siyasi güçlerinin seçim öncesindeki dağınıklığı ve bu dağınıklığın, seçim için dahi yeterli işbirliklerinin gerçekleşmesini hâlâ daha önleyebilmiş olması, seçimin sonucunu önemli ölçüde etkilemiştir. Seçimin sonucu demokrasi düşmanlarının elinde özgürlüklere yeni yeni saldırılar için gerekçe yapılacağından, bölünmüşlük faktörü hayatın her alanında demokrasi için mücadeleyi olumsuz etkilemeye devam edecektir. Bu bakımdan, işçi sınıfı adına siyaset yapmaya grupsal kariyer sorunu olarak yaklaşan ve bu uğurda tüm somut gerçeklere kör kör parmağım gözüne sırt çeviren anlayış da seçimde yenilgiye uğradı. Büyük ölçüde bu anlayış nedeniyledir ki, herşeye rağmen seçimde gerici emellerin karşısına dikilen demokrasi ve özgürlük cephesi gereken nicel boyuta da, zorunlu nitel güce de ulaşamadı. Bir başka deyişle, içinde taşıdığı —seçim sonucuna yansıyanın çok ötesinde— potansiyeli somut aktif güce dönüştüremedi.

Bu anlayışın seçimde uğradığı yenilgiyi, bunun nedenlerini ve bundan çıkarılacak ileriye dönük dersleri olanca içtenlik ve özveriyle değerlendirmek, değerlendirilmesine de yardımcı olmak, sınıf mücadelesinin önümüzdeki kritik dönemecinde tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin başta gelen görevi olmalıdır.

Zonguldak Maden İşçileri Sendikası delege seçimleri yaklaşıyor

Zonguldak (Gerçek) — Kısa adı ZMİS olan Türk-İş'e bağlı Maden Federasyonu üyesi Zonguldak Maden İşçileri Sendikasının yaklaşan kongresi için delege seçimleri yapılacak. Sendika yönetimi delege seçimlerinin tarihini özenle saklıyor. Geçmiş deneyleri olan Maden İşçileri bu taktiği yıllardır sendika yönetimi tarafından muhalefet çalışmalarını boşa çıkarmak için uygulandığını söylüyorlar. Delegelerin belirlenmesinden iki üç ay sonra kongreyi toplayan sendika yönetimi, bu süre içinde delegeleri satın alma «operasyonu»na girişiyor. Klasik sarı sendikacılık taktikleri, sınıf sendikacılığı ilkesiyle örgütlenmiş ciddi bir muhalefetin olmaması bundan önceki kongrelerde sarı sendikacılık metodlarının tutmasıyla sonuçlandı. Yaklaşan kongrede ve delege seçimlerinde, sarı sendikacılık metodlarını açığa çıkarmak, antifaşist, anti,emperyalist güçlerin sınıf sendikacılığı doğrultusunda bir muhalefet blokunun oluşması ile mümkündür.

Okurlardan

«Kadından da devrimci mi olur» diyenlere

Kadınlar hayvanların görevini yerine getiriyor Rize'nin Pazar ilçesinde... Hayvanlara taşıtılan yük kadınlara taşıtılıyor...

Ev kadınlığını meslek edinen analar, güneşin sıcağında topladıkları çayları yüksek mi yüksek tepelerden indiriyorlar alım yerlerine ve saatlerce bekletiliyorlar. Beklerken, onur kırıcı sözlere tanık oluyorlar. Çaresiz, binbir emekle topladıkları ürünlerini satabilmek için katlanıyorlar tüm söylenenlere.

Yanlış bilinçlenenler, sözde devrimciler kıramıyorlar bu koşullanmış zincirini. Sözümona kurdukları, bir tek halktan kişinin bile adım atmadığı derneklerde vakit öldürüyorlar. Çalışan, anaları, kızkardeşleri.. yaptıkları iş ağır mı ağır.

«KADINLAR TRAKTÖRMÜŞ» erkekler çalışmazmış burada. Erkeklik onurlarına yediremezlermiş çalışmayı. Çayın ne güçlüklerle toplandığından habersizlermiş.

Kumarlarla, içkilerle sürüp gidermiş yaşam. Kadının alınterine erkeklerce elkonurmuş.

Eğer çalışmamak erkeklikse asıl erkek analar!

Nerde görülmüş salt kadınların çalıştığı düzen? Sosyalist toplumda erkeklerle kadınlar birlikte çalışıyor.

Umurunuzda değil elbette. Pazar'da egemenlik kurduğunu sanan, yöreye işçi sınıfı öğretisinin girmesini engellemeye çalışan Dev-yolcular, umurunuzda değil.

Ne umurunuzda ki?... Halk tarafından sevilmediğiniz mi? Davranışınızla solun olumsuz yönde propagandasını yaptığınız mı?

Devam edin maocularla eylemlere. Sola zarar verenlerden hesap soracağımızı unutmayın yalnız. Analarınıza, kızkardeşlerinize hesap vermeye hazırlanın.

Anımsayın demokrat kadınları bile tehdit ettiğinizi, insanlık dışı davranışlara yöneldiğinizi.

Kadınları küçümseyen, kadın-erkek eşitliğini yadırgayan, «Kadından da devrimci mi olur?» anlayışında olan sizler değil misiniz?.

Kadınsız devrim olmayacağını öğrenmenin zamanı gelmedi mi hâlâ?...

Nesrin Ercan EKİM
Zihniderin Ortaokulu
Fen Bilgisi Öğretmeni
RİZE

Değişen ekonomik ilişkiler

● Genç Asya, Afrika ve Latin Amerika devletlerinin uluslararası tekellerin amansız sömürüsüne karşı mücadelesi sürerken, gelişmiş kapitalist ülkelerin eski sömürgeleri üzerindeki hesapları hareketleniyor.

● Bağımsızlığını kazanmış genç devletler, emperyalizmin güdümündeki uluslararası ekonomik ilişkilerinin köklü biçimde değişikliğe uğrayıp, yeniden ve farklı biçimde kurulması gerektiğini görüyorlar

Genç Asya, Afrika ve Latin Amerika devletlerinin uluslararası tekellerin amansız sömürüsüne karşı verdikleri mücadele güncelliğini koruyor. Genç devletler ekonomik bağımsızlığın kazanılması, yoksulluğun ortadan kaldırılması ve halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi için uluslararası ekonomik ilişkilerin köklü biçimde değişikliğe uğrayıp, yeniden ve farklı bir biçimde kurulmasının gerekli olduğunu biliyorlar, görüyorlar.

Ne var ki, özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerde genel ekonomik bunalımın şiddetlendiği şu günlerde, bu ülkelerin eski sömürgeleri üzerindeki hesapları daha da hararetleniyor. Gelişmiş kapitalist ülkeler eski sömürgelerini sermaye yatırılacak ve çok büyük kazanç sağlayacak kârlı alanlar olarak görüyorlar. Ve bu ülkelerden hiç birisi, genç devletlerin topraklarında gözü olduğunu ve onların ekonomik olarak daha fazla sömürülmesinde büyük çıkarları olduğunu gizlemiyorlar. Nitekim geçen yıl içerisinde ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, ABD Kongresi'nde yaptığı bir konuşmada bunu açıkça belirtmiş ve «gelişmekte olan ülkelerin ABD'nin ekonomik refahı için giderek daha büyük önem kazandığını» söylemekten çekinmemişti. Gelişmiş kapitalist ülkelerin bu doğrultudaki girişimlerine Afrika'dan örnek vermek mümkündür.

1960'ların ortalarından bu yana Afrika'da yabancı sermaye yatırımlarının hacmi yılda yaklaşık 500 milyon dolar büyümektedir. Bu yatırımlarda aslan payı ABD, İngiliz ve Fransız sermayesin'ndir. Afrika'daki eski sömürgeler, özellikle eskiden bu ülkelerde sözsahibi olan gelişmiş kapitalist ülkeler tarafından giderek daha pekiştirilmek istenen bağımlılık ilişkileri içindedirler. Örneğin Nijerya'daki yabancı sermayenin % 95,7'lik kısmının, Senegal'de % 87.4'ünün, Fildişi Sahili'nde % 80'inin Fransız sermayesi olması rastlantı değildir. Yine İngiltere'nin Gambia'daki payı % 87, Sierra Leone'de % 84.4'tür. Belçika sermayesinin Zaire'deki payı ise % 87.8'dir. Bu arada ABD, F. Alman ve Japon sermayesi de bu eski «efendi»lerin yerini almak üzere amansız bir rekabet içindedirler. Bunların ülke ekonomisi üzerindeki etkisine örnek vermek gerekirse; 1975 başlarında yabancı sermayenin Nijerya'nın gayrısafi milli hasılasının % 45'ini ve tüm sermaye yatırımlarının % 60'ını kontrol altında bulundurduğunu söylemek yeterlidir.

Bunların yanısıra gelişmekte olan ülkelerdeki hammadde kaynaklarını sömürmede çokuluslu şirketlerin rolüne de değinmek gerekir. Batı «ideolog»larının tekellere karşı yükselen muhalefet karşısında, bunların sözde Batı devletlerinin hükümetlerine hiçbir şekilde bağlı olmadıkları yolundaki «teorileri» ve tekellerle gelişmiş kapitalist ülkelerin çıkarlarının ortaklığını maskeleme çabaları ise inandırıcı olmaktan uzaktır. Hammadde kaynaklarının nasıl sömürüldüğüne dair açık bir örneği yine Afrika'dan vermek mümkündür.

Afrika'daki yabancı sermaye yatırımlarının % 90'a yakın bir bölümünün yalnızca 18 ülkede toplanmış olması bir rastlantı değildir. Çünkü bu ülkeler zengin maden ve petrol yataklarına sahiptirler. Her geçen gün yabancı sermaye yatırımının arttığı bu ülkeler ve zenginlikleri şöyle sıralanabilir: Nijerya, Gabon, Cezayir, Mısır'da petrol; Liberia, Gine ve Fildişi Sahili'nde demir cevheri; Senegal, Madagaskar, Togo'da fosfor; Gabon, Fildişi Sahili, Nijerya ve Madagaskar'da uranyum, Gana, Gabon, Fas, Zaire'de manganez; Kamerun, Gine, Gana'da boksit; Gana, Orta Afrika, Sierra Leone ve Zaire'de elmas ve altın.

Bu yatırımlar, tekellere son derece yüksek kazançlar sağlarken ülke ekoonmisine ağır yük getirmektedirler. Örneğin 1950-78 döneminde ABD tekelleri Güney Afrika hariç, Afrika'dan 7,958 milyon dolarlık kâr sağlamışlardır. Oysa bunların bölgede yaptıkları yatırım tutarı yalnızca 2,636 milyon dolardır. Bu sayılar bile tekellerin talanını yeterince göstermektedir.

Tüm bunlara rağmen, artık günümüzde tekeller ve onları destekleyen Batı hükümetleri, daha yakın bir geçmişte yaptıkları gibi kendi isteklerini kolaylıkla kabul ettirememektedirler. Bağımsızlığını kazanmış ülkeler kendi zenginliklerini alabildiğine sömüren ve ekonomik bunalımdan kurtulamayan gelişmiş kapitalist ülkelerin kendileri için «dost» olmayacağını her geçen gün daha açıklıkla görmektedirler ve bu ülkelerde anti-emperyalist, anti-tekel mücadele her geçen gün daha güçlü yükselmektedir. Bunun yanısıra bu ülkelerin sosyalist ülkelerle tam hak eşitliği ve karşılıklı yarar temeline dayalı ilişkilerinin gelişmesi de giderek daha büyük önem kazanmaktadır.

ABD ekonomisi «düze çıkacak» mı?

● Enflasyon, işsizlik, üretim düşüsü vb. neden olarak yine «petrol darlığı» gösteriliyor

Washington — Chase Manhattan Bank Genel Müdürü David Rockefeller, petrol fiyatlarının artış kaydetmemesi halinde ABD'de ekonomik gerilemenin duracağını söylemiştir. Rockefeller ABD'li ekonomistlerin 1975 bunalım dönemindeki yanlışlıklarını tekrarlamamalarını dileyerek, ülke ekonomisinin bu yıl «düze çıkacağı»ndan umutlu olduğunu belirtmiştir.

Rockefeller'in demeci ile enerji alanındaki, bu arada özellikle petrole ilişkin güçlüklerin ekonomik bunalıma neden olarak gösterildiği bir kere daha anlaşılmaktadır

Bilindiği gibi, kapitalist ülkelerde «Uzmanlar», enflasyonu Batının petrol için hızla artan harcamalarına bağlama eğilimi güçlüdür. Böylece temel gıda, ısıtma, aydınlatma, ulaşım vb. giderlerin artısı haklı gösterilmek istenmektedir.

Ote yandan kapitalist ülkelerde kömür, petrol, gaz ve atom enerjisi için gerekli hammadde kaynaklarının bulunduğu ve 420 milyar tonluk bir petrol ısıtma gücünün mevcut olduğu kaydedilmektedir ki, bu, bu ülkeler tarafından harcanan enerjinin yıllık toplamından yüz misli daha fazladır. Yine, Batı'nın toplam yakıt rezervleri gelişmekte olan ülkelerin petrol kaynaklarını oldukça geride bırakmaktadır. Buna karşılık petrol tekelleri kârlarında en küçük bir azalmaya yanaşmamakta, daha kârlı olduğu için yapılan petrol ithalatından büyük kazançlar sağlamaktadırlar. Aynı zamanda, enflasyon, işsizlik, üretim düşüşü vb. kapitalizmin doğasından kaynaklanan durumları «petrol darlığına» bağlayarak tüketiciyi şartlandırmaktadırlar.

OPEC petrol üretiminin arttığı açıklandı

Beyrut — Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) Genel sekreteri Rene Ortiz, örgüt üyesi ülkelerin 1979 yılının ilk yarısında geçen yıla oranla, dünya piyasasına günde 1 milyon varil fazla petrol sürdüğünü söylemiştir.

Suudi Arabistan petrol bakanı Yamani ise, geçenlerde yaptığı açıklamada, temmuz ayında petrol üretiminde günde 800.000 varil düşüş kaydedildiğini ve ülkesinin bu açığı kapatmak için üretimi artıracağını söylemişti.

Yamani ile çelişen açıklamasında petrol alanında belirli bir darlık olduğunu, ancak bunun sıkıntı olarak nitelenemeyeceğini savunan OPEC Genel Sekreteri Ortiz, «İran, devrim nedeniyle üretimi düşürdü. Ancak, öteki OPEC üyeleri devreye girerek bu açığı kapamaya çalıştılar. Bu, 13 üyeli OPEC'in buhranlı zamanlarda nasıl sorumlulukla davrandığını göstermeye yeter» şeklinde konuştu.

Tüketici ülkelere petrolün bir gün biteceğini hatırlatmaya devam ettiklerini söyleyen Rene Ortiz, bu ülkelerin daha kapsamlı enerji politikalarına yönelmeleri gerektiğini belirtti. Açıklamasında ABD'yi de eleştiren OPEC Genel Sekreteri, bazı ülkelerin ve özellikle ABD'nin pek işbirliğinden yana olmadığını, devrim nedeniyle İran petrolündeki düşüş nedeniyle doğan bunalım sırasında ABD'nin yalnızca petrol stoklarını büyütmeye baktığını sözlerine ekledi.

Döviz rezervleri azaldı

● Ekim ayı başında Eylül sonuna göre, döviz rezervlerinde 1,8 milyon dolarlık azalma oldu.

Ankara (THA) — Merkez Bankası döviz rezervlerinde 1,8 milyon dolar azalma olduğu anlaşılmıştır.

Banka'nın «haftalık durum»u gösteren yayınında yer alan rapora göre döviz rezervleri Ekim ayının ilk haftası içerisinde 900,1 milyon dolar olmuştur. Bu miktar Eylül ayı sonundaki 901,9 milyon dolarlık rakama göre, 1,8 milyon dolar daha azdır.

Öte yandan Merkez Bankası döviz rezervlerinde ortaya çıkan azalmaya karşılık yetkili banka dövizlerinde bir değişme olmadığı ve yetkili bankaların elinde halen 60 milyon dolar civarında döviz pozisyonu bulunduğu bildirilmektedir.

Batı Sahra Bağımsızlık yolunda

● Polisario Cephesi Mahbes kentini aldı.

Cezayir (a.a.) — Batı Sahra'nın bağımsızlığı için savaşan Polisario Cephesi, Cezayir'de yayımladığı bir bildiride, Mahbes kentinin Fas birliklerinden alındığını duyurdu.

Bildiride, Tinduf kentinin yaklaşık 100 km. batısında yer alan Manbes kentinin, kuşatmadan sonra Fas birliklerinden alındığına yer verilerek, daha önce burayı denetimleri altında tutan Fas birliklerinin geri çekilme sırasında çok sayıda savaş, araç ve gerecini Polisario gerillalarına bırakmak zorunda kaldıkları kaydedildi.

Aynı bildiride, Polisario birliklerinin birkaç gün önce Asmara kentini Fas askerlerinden geri aldıkları da anım satıldı.

Polisario Cephesi'nin Batı Sahra'nın bağımsızlığı için verdiği mücadele zafere yaklaşıyor.

Öte yandan Fas Parlamentosu'na üyeyken sonradan Polisario Cephesi'ne katılan Muhammed Ali Duld, Sahra bölgesinde Mısır, ABD ve Fransız askerlerinin bulunduğunu açıklamıştır. Duld, ayrıca geçen hafta Asmara yakınlarındaki çarpışmalarda işaretleri silinmiş dört Mısır jet savaş uçağının Fas birliklerine yardım ettiğini ve Mısır'ın Fas'a Çin yapısı cephane verdiğini söylemiştir.

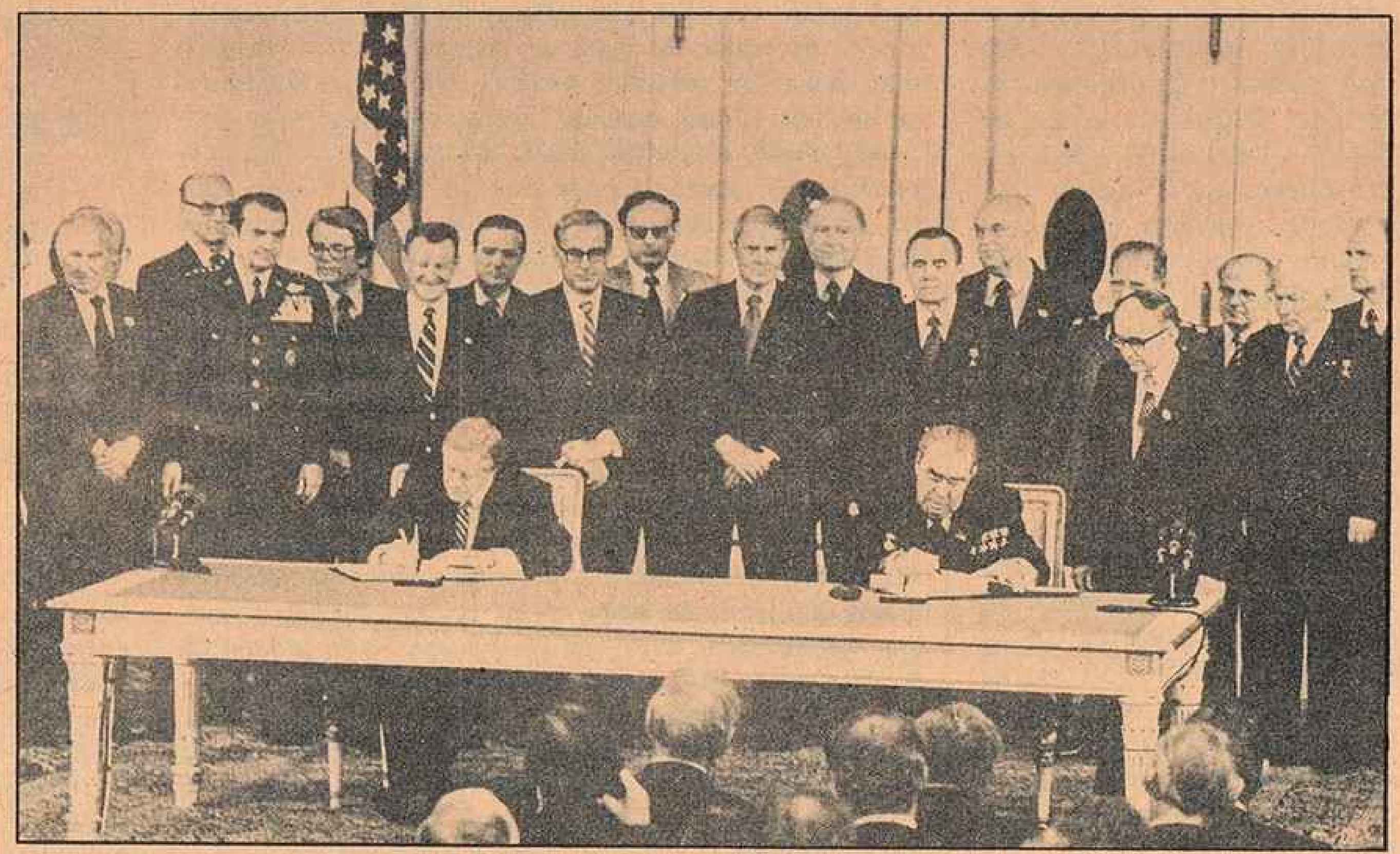

Yukarıda SALT-2 imza töreninde L. Brejnev ve Carter.

SALT-2 ABD Senatosunda

Washington — ABD Dış İlişkiler Komisyonunun, Salt-II (Stratejik Silahların Sınırlandırılması Anlaşması) nin bazı maddeleri üzerinde değişiklik yapacağı bildirilmiştir.

Komisyon, yedi gün sürecek toplantısında anlaşmayı baştan sona inceleyerek yapacağı değişiklikleri saptayacaktır. Komisyon üyeleri bütün anlaşmanın değiştirilmesi için önerge vermeye yetkili oldukları halde, bu konuda istemde bulunan olmamıştır.

Anlaşmanın bir maddesi ise, ABD'nin 1981 yılı sonuna dek füze yapımına geçici bir süre ara vermesini öngörmektedir. Bu madde, senato onayı olmadan değiştirilemeyecektir.

Öte yandan, Salt—II anlaşmasına karşı olduğu biilnen ve bu nedenle Beyaz Saray yönetimi ile arası açılan ABD'nin Moskova Büyükelçisi Malcolm Toon'un görevine son verilmiştir.

Daha önce Çekoslovakya, Yugoslavya ve İsrail büyükelçiliklerinde bulunmuş olan Malcolm Toon, 1977 yılında ilk olarak Moskova büyükelçiliğine atandığında, kendisini önceki diplomatik görevleri sırasında tanıyan Sovyetler Birliği buna karşı çıkmıştı.

Malcolm Toon Moskova'dan ayrılırken yaptığı konusmada, kendi yerine Moskova'ya büyükelçi olarak atanan Thomas J. Watson ile ilgili olumsuz görüşleri leri sürerek, Moskova'ya kendisi gibi meslekten bir diplomatın atanması gerektiğini, büyükelçi olarak atanacak kişinin kendisi gibi Sovyet-Amerikan ilişkilerini iyi bilen, önümüzdeki hassas dönemde muhtemel «Sovyet tehditlerine» karşı koyabilecek biri olması gerektiğini iddia etmiştir.

KISA... KISA...

● Amerika'da ABC televizyonunda bir söyleşiye katılan Küba Devlet Başkanı Castro'nun başkan adayı Reagan için «Başkan olarak görmek istemediğim tek kişi» dedi. Massachusettes Demokrat Parti adayı Edward Kennedy'nin adaylığı hakkında sorulan bir soruyu yanıtlayan Castro, «Emin değilim, kendisini tercih ettiğimi söylersem lutufta bulunmuş olurum» dedi.

● Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Paris temsilcisi İbrahim Sus, Filistin-Fransız Tıp Derneğince düzenlenen «Filistin Halkı ile Dayanışma» gecesinde yaptığı konuşmada, İsrail'in Güney Lübnan üzerinde yoğunlaştırdığı saldırılar üzerinde durmuş, bu saldırıların asıl amacının, Filistin askeri birliklerini yokettikten sonra, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü Ortadoğu sorunu konusunda ödün vermeye zorlamak olduğunu belirtmiştir.

Filistin sorunu ABD seçim kampanyalarına konu oluyor

● FKÖ siyasi büro üyesi Kaddumi, ABD başkanlık seçimlerinde Arap petrolü ve parasının baskı unsuru olarak kullanılabileceğini söyledi.

Beyrut — FKÖ siyasi büro üyesi Faruk Kaddumi, haftalık bir dergiye yaptığı açıklamada, FKÖ'nün çok sınırlı kaynaklara sahip olduğunu belirterek, ABD'nin önümüzdeki başbakanlık seçimlerinde Arap parasının ve petrolünün baskı unsuru olarak kullanılabileceğini ve başkanlık adayları sözkonusu olduğunda Arap ülkelerinin çok şeyler yapabileceğini söylemiştir.

Arap ülkelerinin petrol ve Amerikan bankalarındaki muazzam paralarıyla baskı yapabileceklerine işaret eden Kaddumi ayrıntıya girmemiştir.

Başkanlık seçimi için Cumhuriyetçi Parti adaylarından John Connaly'nin bağımsız bir Filistin devletinden yana olduğu yolundaki açıklaması konusunda, Kaddumi, bunun iyi bir işaret olduğunu ve Filistin davasının Amerikalıların da dikkatini çektiğini ve seçim kampanyalarında söz edilecek duruma geldiğini gösterdiğini bildirmiştir.

Şimdiki Başkan Carter'ın seçilmeden önceki konuşmalarında birçok vaadlerde bulunduğunu söyleyen Kaddumi, bağımsız bir Filistin devletinden yana olan adayını seçimi kazanıp sözünü tutmasından yana olduklarını söylemiştir.

Mısır'ın ihaneti sürüyor

● Mısır Dışişleri Bakanı Sina Çölü'ndeki petrol yataklarını geri aldıkları zaman İsrail'e büyük ölçüde petrol satacaklarını söyledi.

● İsrail Batı Şeria'da yeni yerleşim merkezleri kuruyor.

Beyrut — Mısır Dışişleri Bakanı Butros Gali, halen İsrail işgalindeki Sina çölünü geri aldıkları zaman İsrail'e alabileceği kadar petrol satacaklarını açıklamıştır.

Beyrut'ta yayınlanan An Nahar gazetesinde yer alan bir mülakata göre Gali, Mısır'ın Sina çölü petrolünden yılda 1 milyar sağlayacağını söylemiştir.

Bu paranın Kahire'nin ayrı bir barış andlaşması imzalanması üzerine kesilen Arap yardımını karşılayacağını söyleyen Gali'nin açıklaması şöyledir:

«İsrail'e tercihli fiyatla petrol satmak konusunda bir anlaşmaya varmış değiliz. Uluslararası düzeyde tutacağız fiyatlarımızı. Uluslararası düzey derken Rotterdam Spot piyasa fiyatlarını kastediyorum. İsrail şartlarımızı kabul etti. OPEC üyesi değildir. Biz petrolü satabileceğimiz en yüksek fiyatla satacağız.

Butros Gali, Mısır-İsrail barış andlaşmasının yolaçtığı Araplar arası bölünmeden kendi ülkesinin değil, Arap dünyasının geri kalan bölümünün zarar gördüğünü iddia ederek, «Mısır için endişe etmeyin, yalnız kaldığı söylenmesi gereken Arap dünyasının geri kalan bölümüdür,» demiştir.

Öte yandan, Menahem Begin hükümeti, yahudilere, Şeria'nın batı yakasında yeni yerleşim merkezi kurma izni vermiştir.

Başbakanlık sözcüsü, hükümet siyasetinin, güvenlik için gerekli olmadığı hallerde, Araplara ait özel topraklara el konmayacağı, istimlâk edilmeyeceği biçiminde belirlendiğini savunmuştur.

Bilindiği gibi İsrail, güttüğü yayılma siyaseti nedeniyle uluslararası düzeyde hücuma uğramaktadır.

Çin: «NATO'nun Asya kanadı»

Çin Başbakanı Hua Kuo Feng, Avrupa gezisi sırasında ve öncesinde maocu Çin yöneticilerinin dillerinden düşmeyen barış düşmanı demeçleri tekrarladı. Avrupa ilerici kamuoyunun ve tüm dünya barış güçlerinin tepkisini çeken sözler maocu Çin yöneticilerinin emperyalistlerle nasıl bir işbirliği içerisinde olduklarının bir başka kanıtı oldu. Çin-NATO ilişkilerine ilişkin APN yorumu bu işbirliğini anlatmaktadır:

Emperyalist gericilik tarafından sosyalizm dünyasına karşı yürütülen mücadelede saldırgan Kuzey Atlantik Bloku (NATO) birinci derecede rol oynamaktadır. Bu askeri-politik birliğin eylemlerinin nasıl bir karaktere ve öze sahip olduğunu, üye ülkelerin askeri harcamaları nın NATO'nun 30 yıllık varlığı sürecince 2 trilyon 600 milyar doları aştığı olgusu da kanıtlıyor.

Günümüzün karmaşık ve sürekli olarak değişen dünyası, uluslararası ilişkilerin gelişmesine en açık etkiyi yapan sınıf mücadelesinin yasalarına göre yaşıyor. Dün yatın gelişmesi içinde yer alan olumlu eğilimleri güçlendirmek ve geliştirmek isteyen sosyalist ülkelerin ve diğer ilerici güçlerin aksine emperyalist çevreler, saflarını politik açıdan birleştirme eylemlerini hızlandırıyorlar, yeni müttefikler elde etmeye çalışıyorlar. Bugün, NATO'nun «soğuk savaş», silahlanma yarışı ve gerginliklerin sürdürülmesi savunucuları nın yanında, onların doğulu ortakları olan Çin yönetici çevrelerini de görebiliriz.

Maoizmin, emperyalizmin genel anti-komünist stratejisiyle birleşmesi, Çin diplomasisinin sosyalist topluluk ülkelerine, uluslararası komünist, işçi ve ulusal-kurtuluş hareketlerine karşı mücadelede yararlandığı yöntemler, Pekin'in aslında sadece NATO'nun bir müttefiki olmadığını, aynı zamanda «Atlantizm düşüncelerine» Kuzey Atlantik Bloku'na üye herhangi bir devletten daha fazla bağlı olduğunu her fırsatta gösterdiğini ileri sürme olanağı veriyor.

NATO generallerinin yalanlarını taklit eden yüksek mevkide bulunan Çinli yöneticiler, ısrarla «Batı Avrupa'nın savunma için yeterli güce sahip olmadığını», bu nedenle de silahsızlanmayı değil, askeri gücün artırılmasını düşünmek gerektiğini (!) ileri sürüyorlar.

«Evinize dönün ve halkınıza Sovyetler Birliği'ne karşı silahlanmasını, silahlanmasını ve yine silahlanmasını söyleyin» müteveffa Başbakan Çu En Lay, bir tarihte ÇHC'yi ziyaret eden Hollanda'lı parlamenterleri bu sözlerle uğurlamıştı. Pekin, güvensizlik ve nefret tohumları ekmeyi, Avrupa devletleri arasındaki ilişkileri gerginleştirmeyi önceden olduğu gibi yine görevi sayıyor.

Batı'da NATO'nun geçirdiği kriz, —bloğun otuz yıllık tarihindeki en karmaşık ve kökleri derinlere giden kriz— konusunda pek çok şey söyleniyor ve yazılıyor. Bu politik çağdışılığı örtbas etmeye, onu bir saldırı hazırlığı ve kurtuluş hareketlerini bastırma aracı olarak sürdürmeye çalışan Atlantik stratejisi uzmanları, «soğuk savaş» döneminin bu yapıtının faaliyetine daha fazla esneklik kazandırmak istiyorlar. Bu bakımdan Pekin'in tahrikçi-maceracı tutumunun emperyalist devletlerin saldırgan çevrelerinin bu kadar hoşuna gitmesi raslantı değildir. Bu tutum, bu saldırgan çevrelere Pekin'den sosyalizmi, sosyalist politikayı gözden düşürme ve sosyalist ülkelerin birliğini bozma aracı olarak yararlanma olanağı veriyor. NATO çevreleri bizzat kendileri de, Çin konusundaki politikalarını, kapitalist dünyanın gerici güçlerinin sosyalist sistemin «yıpratılmasında çıkarlı olduklarını hesaba katarak hazırlıyorlar.

Kuzey Atlantik Bloku Avrupa Kuvvetleri Eski Başkomutanı Amerikalı general A. Haig'in Çin'e taktığı isimle söylersek, «NATO'nun on altıncı üyesi» tarafından sosyalist Vietnam'a karşı girişilen askeri macera, NATO çevrelerine «gayri resmi doğulu müttefikini» ilerde de hesaba katma olanağı veriyor. Pekin'in, «bileşik bir cephe» kurma yoluyla tecrit etmek amacıyla Sovyetler Birliği'ni zayıflatma düşüncesi, emperyalistlerin askeri-politik bloklar yardımıyla SSCB'yi «dünya ölçüsünde kuşatma» niyetlerine tümüyle uygun düşüyor. Bu blokların eylem alanlarını dünyanın öteki bölgelerine, özellikle de Yakın Doğu'ya yayan Washington, Pekin'in desteğiyle bugün dağılan CENTO blokunun yerine, siyonist yayılmacıların ve Mısır'lı gericilerin katıldığı ve Pekin'li ajanların da katkıda bulunmak niyetinde oldukları yeni bir tehlikeli birlik kuruyor.

Pekinli liderlere gelince, onlar, gemi azıya almış antisovyetizm yardımıyla kendi emperyalist stratejileri yararına emperyalist gericilik güçlerinden yararlanmayı düşünüyorlar. Sovyetler Birliği'nin ve müttefiklerinin durumlarını sarsma planları kuran Mao'cular, NATO çevreleriyle aralarındaki işbirliğinden sosyalist ülkeleri doğudan ve batıdan tehdit etme amacıyla yararlanacaklarını umuyorlar. Emperyalist emellere sahip olan Maocu Çin'in Asya'da ve dünyanın öteki bölgelerinde serbestlik kazanması için, SSCB ve ABD'nin gücünü ve parasını Avrupa'yı «barut fıçısı» haline getirmek Pekin'in şimdiki Avrupa politikası öncelikle bu görevlere bağlıdır. Bunun yanısıra ÇHC'den uzakta, Avrupa'daki bir silahlı çatışmanın, Maocuların «başkalarının eliyle barbarları vurma» niyetlerine son derece uygun düşeceğini düşünüryorlar.

Çin'in batıyla, özellikle de NATO'yla askeri - teknik işbirliğinin genişlediğini gösteren olguların da kanıtladığı gibi Pekin, kapitalist Avrupa'da «kapıyı açtı». Ancak Blok üyesi ülkeler Maocu Çin'le yakınlaşmayı ve işbirliğini, bu yakınlaşma ve işbirliğinin kendilerine ÇHP'den sosyalizme ve ilerici dünya güçlerine karşı mücadele aracı olarak yararlanma olanağı verdiği ölçüde kabul ediyorlar. Bunun ötesinde Mao'nun mirasçıları için kestaneleri ateşten çekmeye varacak kadar basiretsiz olacakları kuşkuludur. «Büyük esinlendiricinin» bir şiirinde terennüm ettiği savaş manzarası «gökyüzü silahların ateşiyle alev alev yanıyor. toprak mermilerle delik deşik», «bütün dünya altüst oluyor» Avrupa kıtasında hiç de hayranlık uyandırmıyor ve NATO'daki en atesli şahinlerin bile bunu kabul etmesi gerekiyor. Ancak bazı basiretsiz politikacılar şimdilik Çin askeri yayılmasının hedefi konusunda rahatlar, ama Pekin'in hevesle istediği NATO silahlarının gelecekte sadece Çin'e komsu ülkelere yöneltileceği garantisi de bulunmuyor.

M. Georgiyev. L. Kostin
APN

SANAT~KÜLTÜR~BİLİM

Ödüller, ödüllendirilenler...

Ahmet ÖZER

Ülkemizde yıllar öncesinden beri düzenli-düzensiz de olsa yürütülen bir ödüllendirilme ortamı vardır.

Ödüllerin kimileri şiir alanında verilegelmiştir: Bunları Yeditepe ve Lions ödülleri olarak açıklayabiliriz. Kimileri ünlü yazarlarımızın ölüm yıldönümleri üzerine parasal değeri az da olsa o yazarın anısına bir saygı niteliği taşıyacak ölçüler içinde verilenlerdir.: Sait Faik ve Orhan Kemal ödülleri konumuza örnektir. Bu konuda verilen ödüllerin birincisinin öykü, diğerinin roman dalında verildiğini bilmekteyiz.

Bir de Köy Enstitülü bir öğretmen olan Fikret Madaralı'nın kişisel çabaları sonucu kurduğu ve kendi adını taşıyan Madaralı ödülünü görmekteyiz. Roman dalında her yıl Köy Enstitülerinin kuruluş günü olan 17 Nisan'lara özgü bir ödül olan Madaralı ödülünün birkaç yıllık bir geçmişi olmasına ve bir kişinin omuzlarında taşınmasına karşın düzenli olarak yürütülmekte olan bir ödüldür.

Bu arada bir dergi aracılığıyla bir kez de olsa ve girişim alanında kalsa da öykücülüğümüzün yüz akı devrimci kültür ve sanatımızın yiğit eri Sabahattin Ali'ye dair bir ödülün konulduğuna tanık olmuşuzdur. Ancak belirttiğimiz gibi o konuluşuyla kaldı; bir daha bu «zor» alana el atan çıkmadı!

Salt Sabahattin Ali değil «Nazım Hikmet ödülü» de yaklaşılmayan bir alan oldu. «Yansıma» dergisinde başlatılan bu çabanın ardı getirilmedi. Bir örnek olması bakımından bu çabanın adını verebiliriz. Her nedense şiirleriyle ünlü ünsüz çok kişilere birer kilometre taşı niteliği kazandıran Nazım Hikmet'in bu alanda geniş boyutlar içinde ele alınıp ödülle değerlendirilmesi özveriden önce biraz da cesaret isteyen bir konu olarak görülmüştür. Yazılarını, şiirlerini yayımlayan, çoğaltan, sömürü ölçülerine varan bir hırsla dağıtan, kitaplarıyle bir takım yararlar sağlayanların öncelikle bu görevi üstlenmeleri ya da üstlenilmesi gereken bir konumda parmaklarını kaldırarak onaylamaları istenilebilir.

Ödüllerin önemli yararlar getirdiği, yazarına ya da ozanına daha çok okunma, tanınma olanağı sağladığı bir gerçektir. Ödül alan sanatçı bir yerde ününü, kendi ünüyle yapıtının ününü de en az bırkaç misline çıkardığı bunun da daha yeni ürünler verme açısından bir önem taşıdığını söyleyebiliriz.

Yukarda sıraladığımız ödüllere katacağımız bir başka ödül de Türk Dil Kurumunun kuruluş gününde birkaç dalda verilen «Türk Dil Kurumu ödülleri»dir.

TDK 47 yıllık geçmişi için de bugün vardığı boyutlarda çeşitli eleştirilere uğrayan bir kurum olduğu gözden kaçmamıştır. Ancak bu eleştirilerin genellikle de dil çalışmaları üzerine yapıldığını bilmekteyiz.

Konumuza; bir kurum, özellikle de ödül veren tek kurum olması nedeniyle TDK ve onun verdiği ödülleri örnek vererek yazımızı sürdürelim.

Türkiye'de genellikle ödül alan sanatçıların aynı sanatçılar olması ödüllerin sağlıklı değerlendirilmesi açısından eleştirilirken bir diğer yanda da seçici kurulların nesnel ölçüden uzak, öznel kaygılar bünyesinde barındıracak değerlendirmeler yaptıkları gözlemlenmektedir. Şurası bir gerçek ki TDK adına ödül alanların bile «dil»i kullanmada ne denli yanlışlıklara düştüklerini okumuşuzdur.

TDK'nin bu yıl verdiği ödüllerde gözden kaçmayan bir durum da gözler önüne serilmiştir. Bu da kimi yazar ve ozanlarca savunulan düşüncenin kurum adına resmileştirmesi gerçeğidir. Böylelikle yıllar yılı okullara da salık verilmekle daha da resmi leştirilen bir «dergi»yle ilericilik - devrimcilik yarışında kendini en önde gören Kurumun kendi eliyle sağlıksız, bireyci yazarların bunalımcı edebiyat anlayışlarına davetiye çıkardığı gözden kaçmamıştır.

Bir «Kül»ün ödül alması Berk adına bir şey taşımayabilir. Ama «Kül»ün savrulması çok kişinin gözlerini rahatsız edebiiir. «Ders Notları»ndan ders çıkaracak bir kimsenin olacağını sanmıyoruz. Ancak bunlarla getirilmek istenilen sağlıksız, yoz, bireyci edebiyat anlayışı «toplumculuk» adına bir kayıptır. Nazım Hikmet'in şiirinin eleştirisinin ödüllendirilmesini bu değerlendirmelere katmanın ise sağa da karşıyız, sola da karşıyız çarpık düşüncesinin bir başka anlatımıdır.

Türk Dil Kurumu bir yerde örnek olarak verdiğimiz bu iki sanatçıya ödül çıkarırken bir yerde de bu ödülleri yayınlayan ve kitapları numaralayarak bir takım numaralar çeviren bir yayınevini ödüllendirdiğini de hesaba katmış mıdır?

Daha önceleri Türk Dili Dergisi'nde «ikinci yeni» için özel sayı yapma gereksinimi duyarak yukarda örneklerini verdiğimiz sanatçılara ve onların gerilerde kalan düşüncelerine sağlık aşısı yapan kurumun, bu tavrının ödül hızının hangi duraklarda duracağını önceden haber vermesini de «kutlamak» gerekir.

Radyo TV

TV

19.00 Haberler — 19.05 Lassie: Dizinin «Lassie'nin Kurtarma Görevi» adlı bölümü yayınlanacak — 19.30 Halk Müziği: Programın solisti Özcan Özger — 19.50 Halkın Dilinden Telinden: 5 bölümden oluşan dizinin bugün yayınlanacak ilk bölümünde «Maniler» konusu yer alıyor — 20.15 Enerjinin Faturası: Dünyada enerji paniği ve özkaynaklarımıza dayanmayan enerji politikamızın çarpıklığını konu edinen bu yeni dizinin bu akşam «Başağrısı» adlı ilk bölümü yayınlanacak. — 20.30 Haberler — 21.15 Minik Konser — 21.20 Kıyı Yağmacılığı: Program Ege kıyılarındaki kıyı yağmacılığını konu ediyor — 21.45 Charlie'nin Melekleri: Bu akşamki bölümün adı «Uçan Melekler» — 22.35 Haberler.

TRT-1

05.00 Açılış — 06.02 Günaydın — 07.30 Haberler — 07.40 Sabahtan Sabaha — 09.02 Kadın Dünyası — 10.01 Arkası Yarın — 11.05 Okul Radyosu — 12.10 Öğle Üzeri — 13.00 Haberler — 16.05 Okul Radyosu — 17.02 Akşama Doğru — 18.01 Çocuk Bahçesi — 19.00 Haberler — 20.15 Köy Dağarcığı — 21.02 Konuların İçinden — 23.00 Haberler — 23.10-01.00 Bölgesel Yayın — 01.05-05.00 Gece Yarısı.

TRT-2

08.00 Açılış — 08.02 Gün Başlıyor — 09.00 Olayların İçinden — 09.30 Sabah Konseri — 11.40 Yaşayan Hukuk — 13.00 Haberler — 13.30 Olayların İçinden — 14.30 Yabancı Dil Öğrenelim — 16.20 Arkası Yarın — 17.00 Büyük Eserler — 19.00 Haberler — 20.00 Karma Fasıl — 21.00 Radyo Tiyatrosu — 22.00 Yabancı Dil Öğrenelim — 23.30 Haberler — 23.35 Çeşitli Sololar — 23.55 Kapanış.

TRT-3

07.00 Açılış — 07.02 Güne Başlarken — 10.00 Senfonik Müzik — 11.00 Öğleye Doğru — 13.00 Konser Saati — 15.00 Günün Konseri — 18.00 Stüdyo FM — 20.30 Cas Ustaları — 21.00 Çağlar Akımlar ve Müzik — 22.06 Gecenin Getirdikleri — 23.00 Çarşamba Konseri — 24.00 Gece ve Müzik — 01.00 Kapanış.

Yayın İlanları

almanya'da faşizm
haziran hy yayınları
başmusahip so. 10/11 cağaloğlu istanbul
15 lira

Belediyelerin işçilerin sağlığını korumadaki yeri

Dr. Gürhan FİŞEK ①

İŞÇİLERİN SAĞLIĞINI KORUMA KAVRAMI

İşçilerin sağlığını koruma kavramı, hukuk metinlerinde «işçi sağlığı ve iş güvenliği» olarak geçmektedir Günlük yaşamda kullanılan terimler çeşitli olmakla birlikte, «İşçi sağlığı ve iş güvenliği» bunlar arasında da egemen bir yer tutmaktadır.

İşçilerin sağlığını koruma, dar bir yorumla, işçilerin yalnızca işyerinden gelen ve işyerindeki çalışmaları sırasında maruz kalacakları sağlık zararlarına karşı onları koruma ve bu amaçla önlemler alma olarak görülebilir. Ancak bu, gerçekten de «dar» bir yorumdur. Çünkü, insan yaşamı — sağlığı, değil günün dilimlerine, saatin, hatta dakikanın dilimlerine ayrılamaz. Bir işçinin işyeri dışındaki yaşamına, yaşama koşullarına aldırmadan hazırlanan «işçilerin sağlığını koruma» programları, başarısızlığa uğramaya mahkûmdur.

Bazı işyerlerinde, işçilerin bilimsel kurallara uygun olarak beslenebilmeleri için, özel besin listeleri hazırlanır; toplu sözleşmelere işçilere verilmesi gereken yemeğin kalorisi konulur. Ancak bütün bu girişimler, işçinin işyerinde yiyeceği bir öğün yemek içindir. Günün geri kalan kısmında yiyeceği iki öğünün onun beslenmesini ne yönde etkileyeceği genellikle gözönüne alınmaz. Ancak bu gözönüne almayış, bir bilgisizliğin sonucu değildir. Çünkü, işçilerin işyerindeki yaşamlarını gözönüne almak biçiminde ortaya çıkan «dar» yorum, aslında, işçiyi, işyeri dışında önemsemeyen bir anlayıştır. Bu anlayış da, işçiyi, bir meta olarak gören dünya görüşünün uzantısından başka bir şey değildir.

Beslenme konusunda verdiğimiz örneği çoğaltmak zor olmayacaktır. İşçilerin barınma, giyinme, gelir durumu, toplumsal ve psikolojik sorunları gözönüne alınmaz. Sağlık sorunları ise, «yasal zorunlulukları savuşturma» yaklaşımıyla ele alınır.

İşçi, toplumun sıradan bir üyesidir. O halde, işyerinden kaynaklanan ve toplum sağlığını bozan etkenler de, işçilerin sağlığını bozacaktır. Burada, sanayi kaynaklı çevre kirletilmesine değinmek istiyoruz. İşyerleri üretim süreçlerinde açığa çıkan atıkları, hiç bir işlemden geçirmeden, suya-toprağa-havaya vermektedirler. Böylece atıklardan, zararlı özellikler taşıyanlar, kısa yoldan topluma ulaştırılmaktadır. Yine «dar» bir yorumla, işçi sağlığı-iş güvenliği'nin, fabrikanın kapısının dışına atılan maddelerle ilgilenmesinin onun görev sınırlarına girmediği söylenebilir. Ama konuya böyle yaklaşmak da doğru değildir.

Yukarıda saymaya çalıştığımız, işçilerin sağlık sorunlarını çözmek amacıyla, konuya «çok boyutlu» olarak yaklaşıldığında, şunların yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır:

1. İşçilerin, gerek işe girişlerinde ve gerekse çalışmaları sırasında aralıklı olarak, sağlık muayenesinden geçirilmeleri sağlanmalıdır. Bu muayenelerde, genel bir hastalık taramasına ek olarak, yaptığı işten ötürü yakalanabileceği (meslek hastalıkları) veya yaptığı işin, gidişini hızlandırabileceği (mesleğin ilerlettiği hastalıklar) hastalıkların olup olmadığı; o işi sürdürebilecek özellikleri taşıyıp taşımadığı araştırılmalıdır. Meslek hastalıklarına örnek vermek gerekirse; kömür madenlerinde kömür tozlarıyla iç içe çalışan işçilerde. bir süre sonra, kömür tozlarının, akciğerlerinde birikmesine bağlı olarak kömür işçisi pnömokonyozu geliştirmektedir. (1) Kalp ve akciğer işlevlerini bozan bu hastalık, işçiyi ölüme kadar götürebilmektedir. Mesleğin ilerlettiği hastalıklara bir örnek vermek gerekirse; sürekli ayakta dikilerek çalışmak durumunda kalan marangozlarda, eğer damar duvarının yapısında zayıflık varsa, bacaklarda varis kaçınılmaz olarak gelişmektedir. (2) (Ancak bunun bir meslek hastalığı olduğu yolunda da görüşler vardır).

2. İşçilerin çalışma ortamında onları hasta edebilecek veya hastalıklarını ilerletebilecek etkenlerin bulunup bulunmadığı aralıklı olarak taranmalıdır. Sözgelimi, işyeri havasına karışmakta olan kurşun dumanı (fume-tütsü), işçilerde kurşun zehirlenmesine yol açabilecek bir etkendir. (3) İşyeri havasına karıştığı ya da karışma olasılığı saptandığı an, engellenmelidir.

3. İşyerinde, işçilerin kazaya uğramalarına yol açabilecek etkenlerin bulunup bulunmadığı sık sık denetlenmelidir. Örnekse: Vinç gibi kaldırma araçlarının periyodik bakımları yapılmamışsa; aksaklıkları önceden bilinemeyecek, düşme ya da düşürme yoluyla iş kazalarına yol açabilecektir. Bir başka örnekse, yangınla ilgilidir. İşyerinde yangının çıkışını önleyecek ya da çıkan yangını ilk anda söndürmeye yönelik önlemler alınmamışsa, iş kazası ve hatta çevreyi bile etkisi altına alabilecek zararlar ortaya çıkabilecektir.

4. Topluma yönelik konut, toplum sağlığı, ekonomik yönden dar gelirlileri koruyucu önlemler ...vs... alınmalıdır.

5. Sanayi kaynaklı çevre kirletilmesinin önüne geçmek için gerekli önlemler alınmalıdır. Atıkların çevreye verilmemesi, veya zararsız hale getirildikten sonra çevreye verilmesi sağlanmalıdır.

Kolayca görülebileceği gibi, bu konuda yapılması gerekenler bir süreklilik göstermekte ve yakından izlemeyi gerektirmektedir. Yasal olarak, bu görev işverene düşmektedir. İşverenlerin denetimi ve işçilerin sağlığının korunması işlevi ise, yerel yönetim düzeyinde de Belediyelere verilmiştir.

Merkezi yönetim düzeyinde, başkaca, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Çevre Sağlığı Müsteşarlığı, çevre sağlığına yönelik görevleri dolayısıyla; Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü ise sigortalıların koruyucu sağlık hizmetleri dolayısıyla işçilerin sağlığı ile ilgilidirler. Ayrıca, işveren durumundaki kamu kuruluşlarının da, öteki işverenler gibi yüklendikleri bir takım sorumluluklar vardır.

---

1) **SSK 1978 İstatistik Yıllığı**

2) **Dr. Gürhan Fişek — Ayakta Dikilerek Çalışan İşçilerde Önemli Bir Sağlık Sorunu Olarak Varis — I. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi'ne sunulan bir bildiri.**

3) **Necdet Tarkan, Sevil Konur, Emel Yılmaz, Mustafa Döşemeci — Bir Akümülatör Fabrikasında Kurşuna Maruziyet Durumu — Sağlık Dergisi Ocak-Şubat 1977 Sayı 1-2 s. 49**

II

YEREL YÖNETİM KAVRAMI, BELEDİYELERİN GRUPLANDIRILMASI VE BELEDİYELERİN GÖREVLERİ

Anayasa'nın 116. Maddesi'nde, «il, belediye veya köy halkının ortak yerel gereksinmelerini karşılayan ve seçimle gelen organlar» olarak tanımlanan «yerel yönetimler, toplumda çok özel yere sahip kurumlardır. Bugün Türkiye'de, yürütme sorumluluğu merkezi hükümetle yerel yönetimler arasında bölüştürülmüştür. Ancak, bu bölüştürmenin yarı yarıya olmadığını hemen belirtmek gerekmektedir. Çünkü, merkezi yönetimin, yerel yönetim birimleri üzerinde çeşitli yollarla denetim ve egemenlik kurma olanakları vardır. Dolayısıyla, yerel yönetim birimlerince kullanılacak yürütme yetkisinin, büyük ölçüde merkezi yönetimin iznine bağlı olduğu sonucuna varılabilir.

Bu belirlediğimiz görüntü, karamsar olmakla birlikte, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki görev bölüşümü, toplumdaki güçler dengesinden, demokratik kitle doğrultusundan ve her iki yönetim düzeyinde görev alan yöneticilerin yaklaşımlarından etkilenebilmektedir. Bundan ötürü, biz değerlendirmelerimizi, eldeki yasal olanakları gözeterek yapacağız.

Yerel yönetim kurumları; il özel idareleri. belediyeler ve köy idareleridir. Bugün Türkiye'de, bu yerel yönetim kurumlarından en etkin olarak çalışanı ve gelişme doğrultusunda en çok önem kazananı belediyelerdir. Bu yazımızda, ele almak istediğimiz konuların da, gelişme yeni sanayileşmeyle yakından ilgili olması dolayısıyla, il özel idarelerini ve köy idarelerini ele almayacağız.

«Yerel olmada iki farklı boyut ortaya çıkmaktadır: Birincisi, bu hizmetin faydasının mekânsal yayılımının genellikle o belde düzeyinde kalmasıdır. İkincisi ise, bu hizmetin ekonomik olarak, o büyüklükte bir belde içinde üretilebilecek olmasıdır. (...) Anayasa ilkesi, «mahalli kamu» hizmetlerinin üretilmesini, halkın seçimle getirdiği yöneticilere ve karar organlarına bırakmaktadır. Öyle ise, Anayasa bütün ülkede merkezi yönetim tarafından yönlendirilen «tekdüze» bir kamu hizmeti üretimini değil, yerel halkın isteklerine uygun düşen çeşitlenmiş bir kamu hizmeti üretimini amaçlamaktadır. Bir kamu hizmetinin yararının yayılma alanı bir belde içinde kaldıkça, hizmet, bu beldenin yerel yönetim birimi tarafından üretilecektir.» (1)

Yerel yönetim konusunda «çok boyutlu» bir yaklaşımı içeren bu görüş, aynı zamanda, işçilerin sağlığını koruma işlevini de tamamen yerel yönetimlere bırakmaktadır. Çünkü işçilerin sağlığını koruma işlevinin, kamuya sağladığı yarar, yerel düzeyde kalmaktadır. Çeşitli işlevlerin, bu arada işçilerin sağlığını koruma işlevinin, yerel düzeyde yürütülmesinin, uygulamada çeşitlilik ve farklılıklar getireceği açıktır. Ancak kanımızca, gelişmenin anahtarını taşıyan bu çeşitlilik olumludur. «Belediyeler tek düze yönetim birimleri değildir. Herbirinin programları ve merkezi yönetimle ilişkileri farklı olacaktır. Zaten bu farklılıklara cevap verebilmek, yerel yönetimin varlık nedenidir.» (2)

«Her şeyi merkezden idare etmenin imkansızlığı da gözönünde bulundurulunca, karma bir hareket sözkonusudur. Devlet, mahalli idarelerle işbirliği yaparak...» sözleri de, (3) aslında bu çeşitliliğin kaçınılmaz olduğunu ortaya koymaktadır.

Her şeyi merkezden yönetmenin olanaksızlığı, işçilerin sağlığını koruma alanında da kendini göstermiştir. Merkezi yönetimce, işçilerin sağlığını koruma amacıyla yürütülen işyerlerinin iş güvenliği denetimlerinin, tüm işyerlerinin (bugüne kadar) ancak % 3-8'ini kavrayabilmiş olması, bu olanaksızlığı açıkça ortaya koymaktadır. Belediyelerin, bir de işçi sağlığı konusunda denetim ödevlerine işlerlik kazandırmaları ile, merkezi yönetimle görev çakışmalarına bir yenisi eklenecektir. Ancak «Halkın günlük yaşantısı ile yakından ilgili olan kamu hizmetlerinin yerel yönetimler eliyle yürütülmesinin, halkın denetim ve katılımını sağlamak bakımından büyük yarar sağladığı da bir gerçektir. Gerçekten, halk, hiç kuşkusuz, günlük yaşamını etkileyen kamu hizmetleri ile daha çok ilgilenir ve bunların daha iyi yürütülmesi için sürekli bir denetim sağlar. Bu denetimin etkin olabilmesi ise, ancak bu işleri yapan yönetimin yerel özellikte olması, yani yerel halkın içinden seçimle işbaşına gelmiş olmasıyla sağlanabilir.» (4) Buradan çıkarak, merkezi yönetimle yerel yönetim arasındaki görev karmaşasının, olumlu bir öz taşıdığı ve uygulama içinde çözülebileceği sonucuna varabiliriz. Böyle bir işbölümü, hizmetin etkin yürütülmesi ve kaynak savurganlığının da önüne geçilebilmesi sonucunu getirecektir.

1930 yılında çıkarılmış 1580 sayılı Belediye Yasası'nda nüfusu 2000'den yukarı olan yerleşme birimlerine belediye kurma olanağı tanınmış ve belediyler arasında da hiç bir ayrıma gidilmemiştir. Böylesi bir ayrıma gidilmeyiş, sanayileşmenin hızlı olduğu yörelerdeki belediyelerin görevlerinin karmaşıklaşması, geri kalanların ise daha sıradan görevler üstlenmeleri dolayısıyla gerçeklerle çelişmektedir. Bu çelişki, belediyelerin gelir olanaklarının elverişsizliğine de yansımaktadır.

Belediyelerin sınıflandırılmasında en akla yakın önerilerden biri, nüfus artış hızının bir ölçek olarak kullanılması yönündedir. Belediyeler,

- ı) Yavaş artan
- ıı) Hızlı artan

olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Başka bir deyişle, «Belediyeler arasındaki farklılaşma, kapsadıkları yerleşmenin büyüme hızından (da) kaynaklanmaktadır. Bu farklılaşma;

- ı) Götürülmesi zorunlu hizmetlerin (plan, su, kanalizasyon, kitle ulaşımı vb.) nitelik ve niceliği,
- ıı. Olanaklarla hizmetler arasındaki bağlantılar,
- ııı) Bütçe kompozisyonlarından yansımaktadır.» (5)

Ancak, yükleneceği görevler açısından, belediyeleri bir takım sınıflara ayırmak; onların yerel özellikleri önünde tutularak yapacakları görev tercihlerini ortadan kaldırabileceği için de, o denli terstir.

Görev tercihi ise, yerel özellikler taşımayan — ancak ulusal düzeyde bir ortaklık taşıması gereken görevlerin vazgeçilmez yapılması; geri kalanların ise, belediyelerin ekonomik ve sosyal olanakları gözönüne alınarak yerine getirilmesi ölçüsünün belirlenmesi, bu belediyelerin kendilerine bırakılmalıdır. Ancak belediyelerin, hizmetlerini ne denli yerine getirdiklerini belirlemek ve tartışmak bakımından hiç kuşkusuz, bu belediyeler, sanayileşme düzeylerine göre gruplanarak incelenmelidirler. Sanayileşmenin belediyelerin sorunlarında belirgin bir ağırlık değişikliği yaptığını belirtmiştik. Bu sorunlardan olarak çevre kirlenmesi hemşehrilerin sağlıkları ...vs... sayılabilir. Sanayileşmenin üst düzeyde gerçekleştiği bir beldede, işçi sağlığı-iş güvenliği hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetlerindeki payı yükselmektedir. Çevre kirletilmesinin kökeni de, bu beldelerde sanayi kökenli olmaktadır.

---

1) **Ankara Belediyesi Başkanlık Uzmanları, TOPLUMCU BELEDİYE, Ankara Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Mayıs 1977 s. 20**

2) **Ankara Belediyesi Başkanlık Uzmanları, a.g.e. s. 17**

3) **Prof. Fehmi Yavuz, TÜRK MAHALLİ İDARELERİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA, TODAİE ve DPT ortak yayını, 1956 s. 33**

4) **a.g.e. s. 10**

5) **Ankara Belediyesi Başkanlık Uzmanları a.g.e. s. 28-29**

Savaşa karşı ama devrimden yana

Devrimci teorinin barış sorununa ilişkin öğretisinin en önemli öğelerinden birisini savaş, barış ve devrim ilişkisi oluşturmaktadır.

Birtakım burjuva ideologları, dünyadaki sosyalist devletlerin kurulmasını, birtakım ülkelerde işçi sınıfı ve halk güçlerinin iktidara gelmesini Birinci ve İkinci Dünya savaşlarına bağlarlar. Onları, sosyalizmin kaçınılmazlığını ve tarihsel determinizmi inkâr etmek ve sosyalist devrimleri bir «tarihsel tesadüf» gibi göstermek için bu yalanları icadetmekte ve işçi sınıfı sosyalizminin haksız savaşlara karşı tutumunu, barış konusundaki öncü görüşlerini ve çabalarını gözlerden gizlemeye uğraşmaktadırlar.

DEVRİM SAVAŞTAN DOĞMAZ

Öte yandan Troçki ve onun bugünkü çağdaş izleyicileri de, savaşı «devrimin anası» ilân etmekle burjuva ideologlarının ekmeğine yağ sürmüşlerdir. Bilimsel öğretinin bu gibi sapkın, bilim dışı ve maceracı görüşlere karşı, sürekli olarak, ne denli kararlı bir mücadele verdiği ortadadır.

Bilimsel teori sömürücü sınıflarca başlatılan savaş ile devrim arasındaki ilişkiyi incelerken bu olguların tarihte sık sık birbirlerine eşlik etmelerine rağmen **aralarında bir sebep - sonuç bağı olmadığına** işaret eder. Sosyalist devrimin kaynakları kapitalist sistem içerisinde aranmalıdır. Bunlar kapitalist üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki; üretimin sosyal karakteri ile mülkiyetin özel, kapitalist biçimi arasındaki çatışkıdan doğar. Bu çatışkı sosyalist devrim sürecinde köhne siyasi üst yapının köklü bir yıkımı, siyasi iktidarın işçi sınıfına devri ve toplumun iktisadî temelindeki yeniden kuruluş ile çözümlenir.

Bilimin gösterdiği gibi, üretici güçler ve üretim ilişkileri arasındaki çatışkı olgunlaştığı zaman bile savaş başarılı çözüm için gerekli bir şart değildir; devrimci süreç ancak özgül bir durumda gerçekleşebilir. Bırakınız devrimin emperyalist savaşın ardından bu savaşla ilintili olarak ya da böyle bir savaş sırasında başlaması hâlini tek mümkün yol kabul etmeyi; bilim bu hâli yeni sosyalist toplumun doğuşunun ancak özel —ve en zor ve en acılı— bir şekli olarak görmüştür.

SAVAŞ SINIF MÜCADELESİNİN SONUÇLARINDANDIR

Bilimin bu konuya yaklaşımındaki isabeti tarih tamamen doğrulamıştır. Meselâ İspanya'da 1930 ların halk devrimi, Küba'daki sosyalist devrim, Portekiz'deki derin devrimci değişimler, vb; bunların hiçbirinin savaşla doğrudan ilintisi yoktu.

Bilimin işaret ettiği gibi, devrimin kaynağı ya da gerekli şartı olmamakla birlikte, savaş, belli durumlarda devrimci sürecin gidişini büyük ölçüde etkileyebilir. «Savaş — mümkün olan en büyük kriz. Her kriz geçici duraklama ve gerileme olasılığı ile birlikte,

- a. gelişmenin hızlanması
- b. çelişkilerin keskinleşmesi
- c. açığa çıkması
- d. çürümüş olan her şeyin çöküşü, vb. anlamına gelir.

SAVAŞ-DEVRİM İLİŞKİSİ SINIF MÜCADELESİNİN MANTIĞIDIR

Ve tarihsel gelişmenin hızlanması demek «işçi sınıfının sosyal devriminin hızlanması demektir.» Bu anlamda, bilimsel öğreti savaşı devrimin bir «iletken»i, «hızlandırıcı»sı; sınıf mücadelesinin kızışmasına, kitlelerin siyaset içine çekilmesine, sömürgenlerin iktidarının zayıflatılmasına **katkıda bulunan bir faktör** olarak görüyordu. Ancak, eğer iktisadî temel yoksa, hiç bir savaşın devrimci bir ayaklanmaya gitmeyeceğini işaret ediyordu. Nitekim Ekim Devrimi bakımından: «Eğer kapitalist ülkelerdeki tüm iktisadi gelişme doğrultusu o sona varmıyor olsaydı kapitalizmin egemenliğine son vermek imkânsız olurdu. Savaş bu süreci hızlandırdı, ve bu, kapitalizmi imkânsız kıldı. Eğer tarih zayıflatıp kuyusunu kazmasaydı hiç bir güç kapitalizmi yıkamazdı.»

SAVAŞ SADECE KRİZ FAKTÖRÜDÜR

Bilimsel teori, savaşın devrimi hızlandırıcı yönde etkileyebileceğini söylerken, sürekli olarak şunu vurgulamıştır ki, bu, hiç de devrimcilerin **militarizme karşı mücadeleden vazgeçmeleri ve savaş kışkırtıcılığı yapmaları anlamına gelmez.** Aksine, bilim, kitlesel tahrip araçlarının uygulandığı savaşın «insan toplumunun temellerinin yıkımını» doğurabilecek **en büyük suç olduğunu** izah ederek, daima savaşın tutarlı bir muhalifi olmuştur. Sınıf bilinçli proletarya, diyordu bilim, savaşın bağışlanmayan düşmanıdır.

Bilim'in savaş ve devrim arasındaki ilişki üzerine görüşleriyle Troçki'nin savaş görüşü arasında hiç bir ortak yan yoktur. Troçki devrimci hareket için bir katalizör olarak savaşın elzem olduğunu iddia ediyordu. Belli şartlarda, savaş, kapitalist toplumun çelişkilerini kızıştırarak, devrimci süreci harekete sevkedebilir. Ancak, bilim, her zaman altını çizmiştir ki **savaş herkesten fazla halk yığınlarına, emekçilere acı çektirir.** Bunun yanında, çoğunlukla, **sömürgen** sınıflarca demokrasiyi **kısıtlamak** ve devrimci **hareketi bastırmak** için kullanılır.

BİR DÜZMECE MARKSİZM

Devrimin savaşla «hızlandırılması» gereğinden söz eden

Devamı s. 5, sütun 5'de

SPOR

Sağlıklı bir yaşam için beden eğitimi etkinlikleri kitlelere indirilmelidir

Bülent ASMA

Sağlık cimnastiği ve sporun kitlelere indirilmediği yani tutarlı bir beden eğitimi politikası olmayan toplumların insanı, teknolojik alandaki gelişmeyle doğru orantılı olarak gün geçtikçe daha az hareketli bir yaşam sürmektedir. Bunun doğal sonucu olarak da, bedensel ve ruhsal sağlığını yitirmektedir.

Modern dünyada insan kas kuvvetinin ve kalp dolaşım sisteminin dayanıklılığını çok az kullanır. Zamanın kazandığı önem nedeniyle en kısa mesafelere bile ulaşım araçlarıyla gidilmekte, merdiven yerine asansör, çalı süpürgesi yerine elektrik süpürgesi, çamasır tahtası yerine çamaşır makinası vb. kullanılmaktadır. Akşama kadar büroda sandalyesine mahkum olan insanlar, akşam da kendisini TV'nin karsısındaki koltuğa mahkum etmektedir. Çoğunluğu, sağlık koşullarından yoksun işyerlerinde çalışan işçilerin ise, makineleşme ve otomasyon nedeni ile sadece belirli grup adaleleri çalışmakta, bu da erken yaşta meslek hastalıklarıyla karşılaşmalarını getirmektedir. Daha da gerilere giderek çarpıcı bir örnek vermek mümkündür: Yaşamın kontrollü, dakik el hareketlerini gerektirmesi (düğmeye basmak, tutmak, çevirmek vb.) nedeniyle bir kolda, genellikle sol kolda kuvvet % 10 daha azalır. (Beyinden kola emir gönderen sinirlerin zayıflaması nedeniyle)

Teknolojik alandaki gelişmelere bağlı olarak, özellikle kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu toplumlarda, artan hayat pahalılığı, işsizlik, ulaşım sorunu, hava kirliliği vb. nedenlerle insanlar sinirsel olarak gergindirler.

Yapılan araştırmaya göre bu tür toplumlarda yaşayan insanların:

% 82'si normal üstü kiloya sahip.

% 87,4'ünün iç organ sistem bozuk.

% 27'si şeker hastası.

% 72,2'si kökeni organik yetersizlik olan ruhsal bunalımlı bireylerden oluşmaktadır.

Bu bireyler gelirlerinin:

% 34'ünü bol kalorili yiyeceğe.

% 28'ini kendini hareketsizliğe sevkeden mekanik elektronik araçların alımına,

% 10'unu iç organlarında oluşan hastalıkları gidermeye yönelik ilaç alımına

% 7'sini sinir sistemini etkileyen ilaç alımına,

% 2'sini hastalıklarını belirleyen doktorlara verdiği saptanmıştır.

Konuyu daha bir bilince çıkarmak amacıyla, olaya insan anatomi ve fizyolojisi açısından baktığımızda durum tüm netliğiyle ortaya çıkıyor.

Az hareket yaşamlı kişinin kalbi, günlük yaşamda kendisine az iş düştüğünden zamanla küçülür ve ortalama ağırlığı 250-300 gr'lık «Büro Kalbi» diye tanımlanan bir şekil alır. Düzenli ve bol hareketli bir yaşamı olan kişinin ise kalbi gelişir ve 350-400 gr'lık bir ağırlığa ulaşır. Hareketsiz yaşamı olan bir kişinin ağırlığı az olan kalbinin kan yollayan bölümleri de küçük olduğunadn, organizmanın gereksinmesi olan kanı, dakikalık kalp atış sayısını arttırarak karşılar. Böyle insanların dakikalık kalp atış sayıları dinlenik durumda 80-90'dır. Buna rağmen dakikada organizmaya ancak 4-5 litre kan pompalanmaktadır.

Düzenli beden eğitimi etkinliklerinde bulunan kişinin dinlenikken kalp atım sayısı ise 60-70 dir. Kan pompalayan bölümleri de büyük olan bu kalpler, bir atışta organizmaya daha fazla kan yollayacağından dakikalık atış sayıları da az olur. Buna karsın, dakikada 7 litre kanı dinlenik haldeki organizmaya pompalar.

Bu verilere göre az hareketli bireyin kalbi düzenli beden eğitimi yapan kişinin kalbinden günde 18 bin, yılda 6 milyon ve altmış beş yıllık yaşam süresinde yaklaşık yarım milyar kez daha fazla atış yapar. Böylesi fazla yüklenmeye dayanamayan kalp, giderek yapısı ve işleyişindeki düzenliliği kaybeder. Bu da pek çok hastalığın yanısıra infarktüs'ün temel nedeni olur.

Yukardaki nedenlerden dolayı az hareket yaşamlı bireyler % 63 gibi büyük bir olasılıkla 30-50 yaş arasında beyin kanaması ve infarktüs adayıdır. Elli yaş sonrasında ise bu rakam % 79,8'i bulur.

Düzenli beden eğitimi etkinlikleri sonucu organizmada yeni kılcal kan damarları oluşur. Hareketsiz yaşayan insanın organizmasındaki 72.000 km'lik kılcal damara karşın, düzenli beden eğitimi yapan kişinin organizmasına 90.000 kilometrenin üzerinde kılcal damar ağı kan aşır. Böylesi bir ortamda çalışan organizmanın elbetteki tüm fonksiyon ve organları büyük güçlülü kazanır. Ayrıca, düzenli beden eğitimi yapan kişi dinlenik halde 7 litre hava soluyabilirken, hareketsiz yaşayan kişi ancak 4 litre hava soluyabilir.

Beyin bilinç, duygu ve yönetim organıdır. Doğal görevini yapabilmesi için dinlenik halde 20 litre kana ve vücudun oksijen stokunun % 20 sine gereksinme duyar. Az hareket yaşamlı bireylerde beynin yönelttiği tüm işlevlerde aksamalar görülür. Bedeni etkinliklerde bulunan bir kişi az hareketli yaşamı olan kişiye oranla % 14 daha fazla algılama, ayrıntı ve terim diploma gücüne sahiptir.

Gövdemizin dik durmasını sağlayan omurga, 26 kemiğin aralıklı olarak üst üste gelmesinden oluşur. Omurlar arasında kıkırdaksı maddeden yapılmış omur diskleri denen yastıkçıklar vardır. Bu yastıkçıklar, omurların belli aralıklarla durmasını sağlar. Böylece omurga içinden ve omurlar arasındaki aralıktan geçen sinirler üzerinde hiç bir basınç olmaz. Çünkü omurgaya binen yükün büyük bir kısmını sırt ve karın kasları taşır.

Ancak az hareketli kişinin karın ve sırt kasları zayıf olduğundan omurgaya binen yükü kaslar taşıyamazlar. Yük omurlara, dolayısıyla da omurlar arasındaki disklere biner. Bu yük altında kalan diskler giderek zedelenir. İki omur birbirine yaklaşır. Birbirine yaklaşan omurlar iki omur arasından geçmekte olan ve değişik organları yöneten sinirler üzerine basınç yapmaya başlar. Bunun sonucu olarak da sırtta, belde özellikle de bacaklarda sürekli ağrılar başlar. Bu ağrılara çoğu kez yanlışlıkla romatizma teşhisi konulur. Romatizma için ilaç almaya başlayan kişi de mide, karaciğer ve böbrek hastalıklarına aday olur.

İşte teknolojik gelişimin dayattığı az hareketli yaşam ve insan organizması üzerindeki olumsuz etkileri. Kuşkusuz, beden eğitimi bilimleri de teknolojik alandaki gelişimle aynı paralellikte ilerlemiş ve az hareketli yaşamın olumsuz etkilerini karşılayacak alternatifler sunmuştur. Ancak dünya genelinde baktığımızda, sadece sosyalist ülkelerde az hareketlilik sorununun ortadan kalktığını görüyoruz.

Örneğin, İsviçre Araştırma Enstitüsü'nün raporuna göre, S.S.C. Birliği'nde her beş kişiden biri lisanslı olarak spor yapmaktadır. Bu, sporun kitlelere indirildiğini göstermektedir. Peki, geri kalan dört kişi ne yapıyor? İş yerlerinde belirli saatlerde sağlık cimnastiği yapılmaktadır. Ayrıca, her büyük işyerinde kültürfizik grupları oluşturulmuştur. Bu gruplara, o işyerinde çalışan her hangi bir işçi yıllık otuz Kopek (yaklaşık bir paket sigara parası) ücret ödemek suretiyle ailesiyle birlikte katılabilir. Bu kadar çok insanın beden eğitimi etkinliklerinde bulunduğu bu ülkede, üstün yetenekli sporcu çıkarmakta sorun olmamaktadır. Gerek S.S.C.B.'nin gerekse diğer sosyalist ülkelerin uluslararası spor karsılaşmalarındaki başarısı da buradan kaynaklanmaktadır.

Kapitalist ülkelerde ise, kapitalizmin doğası gereği, beden eğitimi etkinliklerinden sömürüye alet edilmeye en uygun olan spora ağırlık verilmiştir. Amaç kapitalizmin propagandasını yapmak olduğundan, yıldız sporcu yetiştirilmesi hedeflenmiş, bu doğrultuda her türlü maddi olanak ve bilim sporun hizmetine verilmiştir. Elbette kapitalist ülkelerin spor olayına afyonlanması, şovenizmin körüklenmesi, militarist amaçlar, reklamcılık vs. gibi. Eski A.B.D. Cumhurbaşkanı Eison Hoover'in «A.B.D.'de sporun gerçek ödevi genç insanları savaşa hazırlamaktır.», Portekiz'in faşist devlet başkanı Salazar'ın «Futbol olmasaydı Portekiz'i yönetemezdim», Napolyon ordularını yenen Wellington Dükünün «Waterloo savaşı spor sahalarında kazanıldı.» sözleri, İspanya'da faşist Franko döneminde futbolun çılgınlığa dönmesi, daha düne kadar A.B.D.'de zencilerin yüzme havuzlarında ve tenis kortlarına alınmayışı ve başkaları, kapitalizmin spor olayına nasıl baktığının çarpıcı örnekleridir.

Tüm anlatmaya çalıştıklarımızdan da anlaşılacağı üzere, az hareketli yaşam ve bunun olumsuz etkilerinin panzehiri olan beden eğitimi etkinlikleri, yani SAĞLIK CİMNASTİĞİ, OYUN VE SPORUN KİTLELERE İNDİRİLMESİ GEREĞİ kendini dayatmakta ve bizlere bu alanda verilmesi gereken mücadelenin sorumluluğunu yüklemektedir.

Oyların illere göre

Baştarafı s. 1'de

BURDUR:

CGP: 1395, **SDP:** 502, **CHP:** 22.598, **MSP:** 2939, **AP:** 40.409, **TBP:** 500, **TİP:** 395, **MHP:** 8989, **TSİP:** 567.

Burdur'da AP adayı Faik Kırbaşlı senatör seçildi.

ÇANAKKALE:

CGP: 2625, **SDP:** 1151, **CHP:** 47.189, **MSP:** 6919, **AP:** 92263, **TBP:** 724, **TİP:** 837, **MHP:** 3524, **TSİP:** 990.

Çanakkale'de CHP adayı İmadettin Elmas ve AP adayı Rafet Sezgin senatör seçildiler.

HATAY:

CGP: 1574, **SDP:** 914, **CHP:** 89.224, **MSP,** 11.618, **AP:** 84.012, **TBP:** 796. **TİP:** 1175, **MHP:** 22.081, **TSİP:** 3333.

Hatay'da CHP adayı Mehmet Sönmez ve AP adayı Mustafa Deliveli senatör seçildi.

ISPARTA:

CGP: 1398, **SDP:** 692, **CHP:** 11.963, **MSP:** 3587, **AP:** 72.085, **TBP:** 482, **TİP:** 387, **MHP:** 8137, **TSİP:** 502.

Isparta'dan AP adayı Mustafa Gülcügil senatör seçildi.

KARS:

CGP: 2166, **SDP:** 1837, **CHP:** 52.712, **MSP:** 7383, **AP:** 45.690, **TBP:** 1325, **TİP:** 1837, **MHP:** 15050, **TSİP:** 3551.

Kars'ta CHP adayı Sırrı Atalay ve Halit Soylu, AP adayı Halim Dursunoğlu senatör seçildiler.

KÜTAHYA:

CGP: 3695, **SDP:** —, **CHP:** 33.098, **MSP:** 14.954, **AP:** 103.589, **TBP:** 1123, **TİP:** 1025, **MHP:** 10.888, **TSİP:** 851.

Kütahya'dan AP adayları Fevzi Örgün ve M. Emin Alanyalı senatör seçildiler.

MARDİN:

CGP: 296, **SDP:** 329, **CHP:** 25.485, **MSP:** 21.015, **AP:** 33.870, **TBP:** —, **TİP:** 409, **MHP:** 132, **TSİP:** 16.681.

Mardin'den CHP adayı Cemil Cecen ve AP adayı İsmet Muharremoğlu senatör seçildiler.

RİZE:

CGP: 1535, **SDP:** 739, **CHP:** 26.912, **MSP:** 13.064, **AP:** 55.688, **TBP:** —, **TİP:** 762, **MHP:** 5307, **TSİP:** 375.

Rize'den AP adayı Şükrü Meto senatör seçildi.

YOZGAT:

CGP: 1779, **SDP:** 809, **CHP:** 33.096, **MSP:** 19.675, **AP:** 45.441, **TBP:** 901, **TİP:** 934, **MHP:** 47.255, **TSİP:** 1149.

Yozgat'ta MHP adayı Server Bora ve AP adayı Ünal Allıoğlu senatör seçildiler.

MİLLETVEKİLİ ARA SEÇİMİ

AYDIN:

CGP: 4003, **SDP:** 1805, **CHP:** 74.808, **MSP:** 6062, **AP:** 143.355, **TBP:** —, **TİP:** 1320, **MHP:** 8437, **TSİP:** 1949.

Aydın'da AP adayı Selahattin Acar milletvekili seçildi.

EDİRNE:

CGP: 2083, **SDP:** 787, **CHP:** 55.366, **MSP:** 1702, **AP:** 68.270, **TBP:** 435, **TİP:** 405, **MHP:** 1476, **TSİP:** 523.

Edirne'de AP adayı Ahmet İnceoğlu milletvekili seçildi.

KONYA:

CGP: 7772, **SDP:** 2450, **CHP:** 94.692, **MSP:** 64.708, **AP:** 204.069, **TBP:** 1747, **TİP:** 2124, **MHP:** 39.999, **TSİP:** 1925.

Konya'da AP adayı Şaban Karataş milletvekili seçildi.

MANİSA:

CGP: 4895, **SDP:** 2084, **CHP:** 89.261, **MSP:** 17.477, **AP:** 180.479, **TBP:** 1350, **TİP:** 2550, **MHP:** 14.735, **TSİP:** 1761.

Manisa'da AP adayı Süleyman Çağlar milletvekili seçildi.

MUĞLA:

CGP: 2954, **SDP:** 921, **CHP:** 55.525, **MSP:** 2734, **AP:** 92.560, **TBP:** 691, **TİP:** 907, **MHP:** 2903, **TSİP:** 687.

Muğla'da AP adayı Unat Demir milletvekili seçildi.

KESİN OLMAYAN SONUÇLAR

ERZİNCAN:

CGP: 719, **SDP:** 605, **CHP:** 28.218, **MSP:** 2898, **AP:** 33.933, **TBP:** 453, **TİP:** 391, **MHP:** 13.654, **TSİP:** 334.

Erzincan'da AP adayı Orhan Özen Senatör seçildi.

MANİSA:

CGP: 5264, **SDP:** 2202, **CHP:** 87.810, **MSP:** 16.226, **AP:** 174.092, **TBP:** 1439, **TİP:** 2560, **MHP:** 13.604, **TSİP:** 1802.

Manisa'da AP adayı Erol Yavuz Senatör seçildi.

MUŞ:

CHP: 13.474, **MSP:** 19.207, **AP:** 17.512, **TBP:** 244, **TİP:** 152 **MHP:** 1857, **TSİP:** 532.

Muş'da MSP adayı İsmail Arslan senatör seçildi.

SAMSUN:

CGP: 4404, **SDP:** 1780, **CHP:** 71.118, **MSP:** 25.490, **AP:** 151.833, **TBP:** —, **TİP:** 1734, **MHP:** 14.487, **TSİP:** 1602, **Bağımsız:** 3439.

Samsun'da CHP 1, AP 3 senatörlük kazandı.

SİİRT:

CGP: 525, **SDP:** 435, **CHP:** 10.218, **MSP:** 30.167, **AP:** 17.400, **TBP:** 188, **TİP:** 348, **MHP:** 553, **TSİP:** 9248.

Siirt'te MSP adayı İdris Arıkan Senatör seçildi.

TOKAT:

CGP: 2371, **SDP:** 1020, **CHP:** 43.414, **MSP:** 1395, **AP:** 79.432, **TBP:** 16.373, **TİP:** 1145, **MHP:** 33.356, **TSİP:** 1268, **Bağımsız:** 1074.

Tokat'ta CHP adayı Metin Somuncu ve AP adayı Osman Çetin Senatör seçildiler.

VAN:

CGP: 19.694, **SDP:** 334, **CHP:** 15.433, **MSP:** 19.011, **AP:** 26.542, **TİP:** 413, **MHP:** 1137, **TSİP:** 2271.

Van'da AP adayı Fevzi Kartal Senatör seçildi.

HAKKARİ:

CGP: 169, **SDP:** 109, **CHP:** 8.473, **MSP:** 4584, **AP:** 9829, **TBP:** —, **TİP:** 158, **MHP:** —, **TSİP:** 1587.

Hakkari'de AP adayı Abdülhalil Özdinç Senatör seçildi.

Savaşa

Baştarafı Sayfa 4'de

Troçkist fikirler çağımızda «solcu» tipli sahte - devrimciler tarafından dile getiriliyor. Bilime, Troçkist ruhlu maceracı görünümler atfeden böyleleri katıksız bilimsel teorinin savunucusu pozundadırlar.

Orta dereceli okullar

Baştarafı s. 1'de

rının açılması, bakanlıkça 14 Ekim seçimleri sonrasına ertelenmişti. Seçim döneminde, okullarda faşist milliyetçi hareketin çıkartacağı olayların korkusuyla geç açılan orta dereceli öğretim kurumlarında, hâlâ gerekli tedbirler tümüyle alınmış gözükmüyor.

Alınan bilgilere göre, İstanbul'daki lise ve dengi okullarda meydana gelebilecek olayların soruşturulması amacıyla «olay izleme bürosu» kuruldu. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurulan ve sorumluluğu müdür yardımcısı Mahmut Ak'a verilen sözkonusu büronun göstermelik bir tedbirden öte geçemeyeceği bildiriliyor. Milli Eğitim Müdürlüğü halkla ilişkiler bürosunca yapılan açıklamada, «olay izleme bürosu»nun çıkabilecek olayları zamanında haber almak, değerlendirmek ve disiplin işlemlerini izlemek amacı taşıdığı belirtildi.

Öte yandan, orta dereceli okulların açılmasıyla ilgili olarak Ankara'da basına yazılı bir demeç veren SGB Genel Başkanı Yaşar Yiğit, hayat pahalılığı altında ezilen emekçi aile çocuklarını bu yıl zorlu bir öğretim yılının daha beklediğini söyleyerek, «Orta dereceli okullardaki disiplin yönetmeliği, ırkçı - şoven ve çağdışı eğitime karşı duyulan tepkileri susturmak amacını taşıyor» dedi.

Yazılı açılamasında, SGB Genel Başkanı Yiğit, özetle şöyle dedi:

«Yeni bir öğretim yılına daha girmekteyiz. Yüzbinlerce gencin eğitim olanaklarından yoksun bulunduğu ülkemizde, fırsat eşitsizliği üzerine kurulu gerici burjuva eğitim sisteminin gerçek yüzü ve içeriği, geniş öğrenci yığınlarının bilincinde açığa çıkmıştır.

«Ders araç - gereçlerine ve kitap fiyatlarına yansıyan hayat pahalılığı, dar gelirli işçi ve emekçi aile çocuklarının okuma olanaklarını daraltmaktadır. Her türlü zorluğa rağmen okuma uğraşı veren öğrencileri ise çağdışı, gerici ve şoven bir eğitim sistemi beklemektedir.

Bu öğretim yılında, ırkçı ve gerici eğitime karşı duyulan tepkiler, yine antidemokratik orta öğretim disiplin yönetmeliğince bastırılmaya çalışılacaktır.

«Son yıllarda verdiği demokratik eğitim mücadelesi ve giderek hızlanan politik bilinçlenmesiyle egemen sınıfların şimşeklerini üzerine çeken orta öğrenimli gençleri, büyük zorluklar beklemektedir. 14 Ekim seçimlerinden sonra iyice azıtacak olan faşist saldırganlığın, geçmişe oranla bu kesime daha fazla yükleneceğini söylemek kehanet değildir.

Bu anlamda, yüzbinlerle ölçülen orta öğretimli öğrenci gençlerin anti-faşist mücadelesinin yönlendiriciliğini yapmak önde gelen görevlerimizdendir.»

Gerçek Durum

Bu nedenle, seçim sonuçlarından boykotçuların kendilerine paye çıkarmaları hem anlamsızdır, hem de çarpıtmadır. Şayet sosyal demokrasiden kopan kitlelerin bir kısmı, yeniden AP'ye dönüş yapıyorlarsa, diğer bir bölümü de politikaya kayıtsız kalıyorlarsa, bundan hiçbir devrimcinin, ilericinin memnun kalması düşünülemez.

Seçim sonuçlarının gösterdiği gerçek şudur: sosyal demokrasinin iflas eden siyasetinin yarattığı boşluğu, Türkiye sosyalist hareketi ve ilerici siyasal güçler dolduramamışlardır. Ve bu durumdan yararlanan faşist işbirlikçisi AP ile onun suç ortakları olmuştur.

Seçimlerin gösterdiği önemli sonuçlarından birisi de, sosyalist siyasal hareketin henüz yığınsallaşamamış olduğudur. Gerek Türkiye sosyalist hareketi içinde, gerekse genel olarak soldaki siyasal platformda, hiçbir sosyalist ya da ilerici grubun, seçim sonuçlarından memnun olmasına olanak yoktur.

Emekçi kitleler yıllardır kıyasıya bir sınıf mücadelesi vermektedirler. Bu sınıf mücadelesinin yanısıra, işçiler başta olmak üzere ilerici toplumsal dinamikler faşizme karşı bir ölüm kalım savaşı sürdürmektedirler. Ama seçim sonuçlarının gösterdiği gerçeklik odur ki, bu sınıf mücadelesi ve anti-faşist uğraş, büyük ölçüde kendiliğinden sürüp gitmektedir. Güçlü bir politik odaktan yoksundur.

Bugüne değin defalarca ve ısrarla belirttiğimiz gibi, toplumda büyük bir sosyalist ve ilerici potansiyel bulunmaktadır. Ama bu potansiyel siyaset arenasına kendisini olduğu gibi yansıtmamaktadır. Solun, Türkiye'de siyasal arenaya ağırlığını koyması ve ülkedeki güçler dengesini değiştirmeye başlaması ise, solun birlikteliğinden ve sosyalist hareketin birliğinden geçer.

Solun oyları değerlendirildiği zaman, geleceğe dönük olarak olumlu bir noktanın göze çarpması, bu seçimlerin bizce tek olumlu yanıdır. Solun birliğini ve solda işbirliğini gözetmeyen siyasal eğilimlerin ne denli yanlış yolda oldukları görülmüştür. Buna karşılık, solun birlikteliği politikasından hareketle seçimlerde kurulan kısmi seçim ittifakları ayrılıkçılık güden eğilimleri aşmışlardır. Bir başka deyişle, sol genel olarak seçimlerden başarıyla çıkamamıştır. Ama genelinde asıl başarısızlık, solda birliği gözetmeyenlerin uğradığı hüsranlı sonuçlardır. Buna karşılık, birlikçi politikalar bu seçim platformunda yavaş yavaş meyvalarını vermeye başlamıştır. Sol oyların dağılımı, solda güçlenen eğilimin birlik ve işbirliği eğilimi olduğudur.

Sol adına seçimlere giren çeşitli güçlerin oyları 200 bini aşmıştır. Bu denli bölünmüşlükte bile alınan 200 bin oy küçümsenmemelidir. Ve bilinmelidir ki, şayet sol seçimlere birlik ve işbirliği halinde, tek bir blok olarak girebilmiş olsaydı, sosyal demokrasiden kopan kitlelerin küçümsenmeyecek bir bölümünün desteğini kazanacağı gibi, «herşeye rağmen» mantığıyla, ehven-i şercilik yapıp gene oyunu CHP'ye veren yüzbinlerce emekçinin de oyunu kazanacaktı.

Bu sonuçlar, solda seçim işbirliği bloku kurulması konusunda gösterdiğimiz çabaların ne denli doğru ve haklı olduğunu göstermiştir. Önemli olan, bu seçimlerden solda herkesin ders çıkarmasıdır. Herkes takkeyi öne koyup düşünmeli ve güçlü bir sosyalist siyasal hareketin ve onun öncülüğündeki Halk Cephesinin yaratılması için bugünden tezi yok yoğun çabalara girme gereğini kavramalıdır.

Solda birliği savunanlar, bu yolda yeni adımlar atarak ilerleyeceklerdir. Bu süreçte, solda ayrılıkçılık güdenler, ya tutumlarını değiştirip doğrulara geleceklerdir, ya da kaçınılmaz olarak yokolup gideceklerdir.

Uzun olmayan bir erimde güçlenecek olan, sosyalist hareketin birliği ve merkezileşmesi, solda ise işbirliği konusundaki çabalar olacaktır.

Umutsuzluk ve karamsarlık için hiçbir neden yoktur. Görev, sıcak sınıf mücadelesi içindeki milyonlarca emekçiyi siyasal mücadeleye seferber edebilmek için, halk güçlerinin cephesini yaratma süreci içinde öncü sosyalist siyasal hareketin birliğini ve merkezileşmesini sağlamaktır.

İspanya'da onbinlerce

Baştarafı s. 1'de

Şiddetli yağmura rağmen toplanan göstericilere hükümetin sosyalist sendikalarla flört ederek işçi hareketini bölmeye çalıştığını söyleyen Camacho, «Bu politikayı ancak birlikte yürürsek yıkarız.» dedi.

Toplantıda, Başbakan Adolfo Suarez'e 300 bin yeni iş yaratması ve emeklilik yaşını 65'e indirmesini isteyen bir dilekçenin verilmesi kararlaştırıldı. İspanya'nın ikinci en büyük sendikası olan sosyalistlerin yönetimindeki Genel İşçi Konfederasyonu ise bu toplantıyı desteklemedi.

1978 yılında yüzde 6,5 ve bu yıl yüzde 16 oranındaki enflasyona karşı İspanyol hükümetinin kısa vadeli politikası, işsizlik artışına neden olarak gösterilmektedir.

AP

Baştarafı s. 1'de

çıkan genel sonuç, bir genel seçime karşı çıkacaklarını gösteriyor. AP'nin bir hükümet denemesine girmesinin bu partiyi yıpratacağını ve erken seçim hesaplarının da bu yüzden terkedileceği görüşünde olan CHP'liler, muhalefette kalmak ama bir erken seçim rizikosuna girmemek stratejisi izliyor.

Tekelcilerin hükümet sorununun bir an önce çözülmesini bekledikleri ve bunun için şimdiden kulis faaliyetine giriştikleri de gelen haberler arasında.

EMEKÇİ KÖYLÜ BİRLİĞİ

Baştarafı Sayfa 6'da

CHP'nin yapabileceği işler değildi. Nitekim, icraati sırasında yapamadığı da açıkça görüldü.

Emekçi Köylü Birliği, kapitalist düzende köylüler üzerindeki ağır ekonomik baskı ve sömürünün ortadan kaldırılamayacağı, gerçeğinden hareketle kuruldu. Kooperatifler, tekellere ve vurguncu tüccara karşı köylülerin çıkarlarını kısmen de olsa koruyor, onların insafsızca sömürülmelerini engelliyorsa da, kapitalist düzende onlar için yeterli bir güvence getirmekten uzak kalıyordu. Esas olan köylülerin, özellikle emekçi köylülerin tekellere karşı kitlesel ve iktidar hedefine yönelik örgütlenmesiydi. Emekçi Köylü Birliği, işçi sınıfı öncülüğünde demokratik halk iktidarına giden yolda, köylülerin kitlesel örgütü olmalı, onların ekonomik ve sosyal mücadelesini iktidar mücadelesine bağlamada yardımcı olmalıydı. Köylüler dağınıklıktan kurtulmalı, tekellerin karşısına kendi demokratik güçleriyle, birleşmiş, örgütlenmiş olarak çıkmalıydı.

Gitgide mülksüzleşmekte, yoksullaşmakta olan kır emekçilerinin bu gerçeği kavramakta oluşları, üstelik CHP hükümetinin de, bütün vaadlerine rağmen emekçi köylüler için nispi bir refahlama dahi getiremeyişi, köylüleri örgütlenmek yönünde zorluyordu. Emekçi Köylü Birliği'nin örgütlenmesindeki haklılık ve gördüğü geniş ilgi, işte bu sosyal gerçekten kaynaklanıyordu. Emekçi köylüler, haklı mücadelelerini yönlendirecek bir örgütün aranışı içindeydiler, ama bu örgütün nasıl ve ne olacağı konusunda şekillenmiş bir görüşleri yoktu.

EKÖB, onlar için somut bir örnek oldu. Emekçi köylülerin geniş ilgisini kazanmasının ve kısa sürede ülkenin dört bir yanında yaygınlaşmaya yüz tutmasının ardında bu gerçek vardır.

CHP hükümeti, emekçi köylüleri bir oy deposu olarak görmenin cezasını seçimlerde aldığı dersle çekmiştir. Durmayan hayat pahalılığı karşısında, derin sıkıntılar içinde bulunan köylülerin taban fiyatı gibi göstermelik oyunlarla aldatılamıyacağı bir daha anlaşılmış oldu.

Emekçi Köylü Birliği, köylülük içindeki bu gelişmeyi değerlendirerek örgütlenmesini en geniş kırsal alanlara yaymaya ve köylülerin güvenini kazanmaya, onları tekellere karşı, sömürüye karşı örgütlü mücadeleye yöneltmeye çalışması acil bir görev olarak kendisini dayatmaktadır. Görevin yakıcılığı, seçimlerin ortaya koyduğu sonuçlardan sonra daha somut biçimde görülmüştür.

DİSK Hürcam-İş

Baştarafı s. 1'de

lerek örgütlenmiş bulunmaktadır. Ancak cam işkolunun bu geri düzeyine ve cam işçilerinin ekonomik demokratik mücadelesinin bölünmüşlüğüne karşı, cam işverenleri arasında güçlü bir birlik vardır ve denilebilir ki, cam işkolu, ülkemizde tekelleşmenin en yüksek boyutlara vardığı işkolları arasında bulunmaktadır. Yaklaşan toplu sözleşme dönemi ile ilgili olarak görüşlerine başvurduğumuz Hürcam-İş Sendikası Eğitim Sekreteri Yaşar Arıkan gazetemize şunları söyledi :

«Merkez Yürütme Kurulumuz tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesinden hareketle, işyerlerine toplu sözleşme ile ilgili anketler dağıtarak, üyelerimizin istemlerini değerlendirmeye başlamıştır.

Bu toplu sözleşme dönemi ile ilgili olarak çok önemli olan bir nokta da, şişe cam tekeline karşı verilen mücadelede Kristas-İş Sendikası ile güçlerimizi birleştirmek, mücadelemizi ortak sürdürmek yolunda yürüttüğümüz çabalardır. Böylece şişe cam tekelinin, işçilerin bölünmüşlüğünden yararlanma heveslerini boşa çıkarmak amacındayız. Sendikamız ayrıca bu zorlu mücadele dönemine girmekte olduğumuz şu günlerde, tüm kardeş sendikaları ve diğer demokratik meslek ve kitle örgütlerini cam işçileri ile dayanışmaya ve mücadeleye omuz vermeye çağırır.»

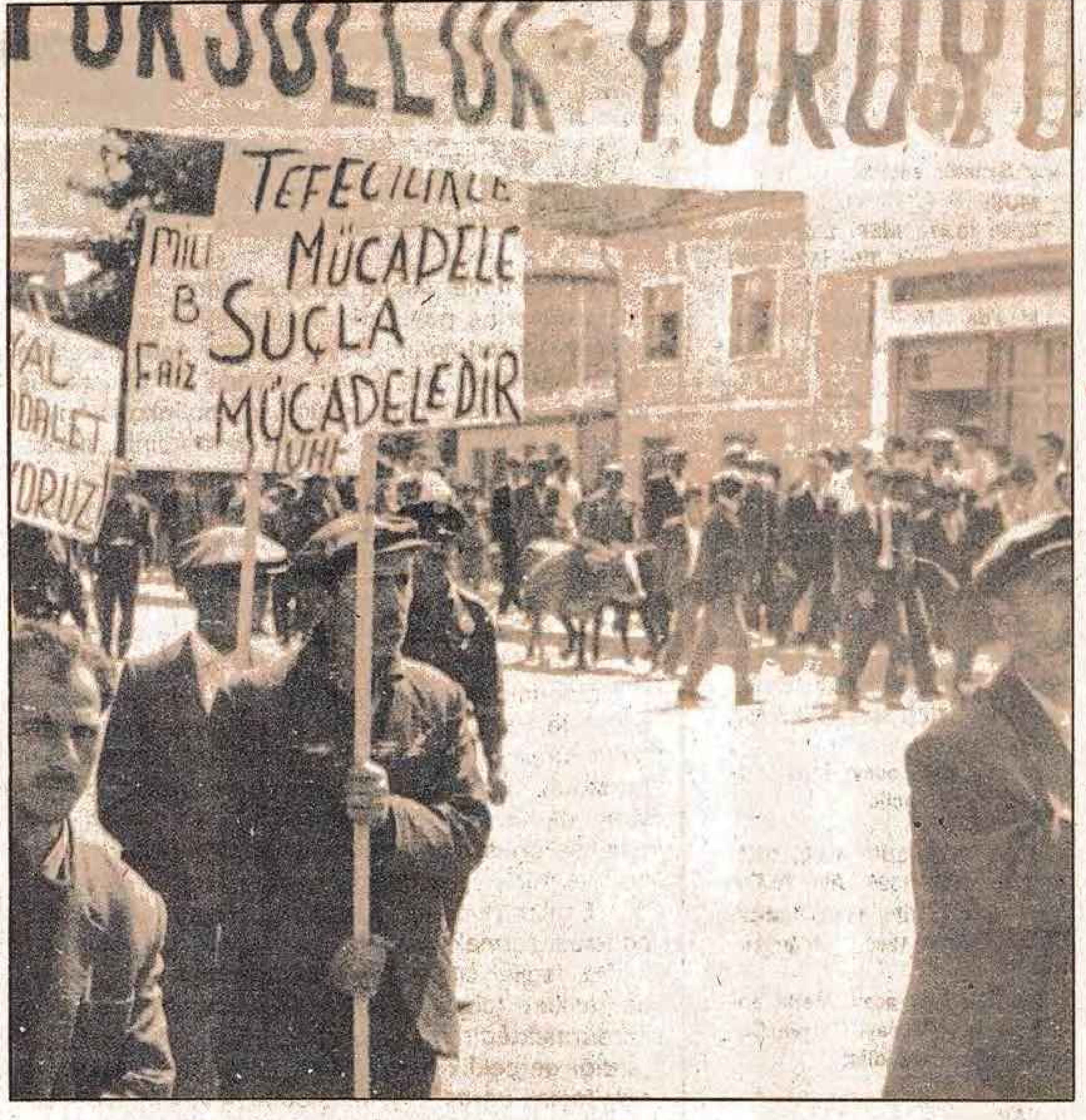

EKÖB, emekçi köylülerin örgütlenmesinde güçlü bir adımdır

Emekçi Köylü Birliği, tekellerin, tefeci ve aracı tüccarın sömürü ağı altında inleyen köylülüğü dağınıklıktan kurtarmak, gerek sömürüye karşı güncel mücadelede, gerekse iktidar mücadelesinde emekçi köylülerin sosyal muhalefet içinde etkin yerlerini almalarını sağlamak amacıyla kuruldu. Kuruluşundan bu yana çok kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen, emekçi köylüler arasında saygınlık kazandı. Gerek önceki burjuva iktidarlar, gerekse CHP iktidarı emekçi köylülerin hayati sorunlarına el atmak şöyle dursun, köylüleri ucuz hammadde üreticileri olarak görmekten ve onlar üzerindeki sömürüyü artırmaktan başka bir şey yapmadılar. Seçimlerden sonra CHP'nin gerilemesi ve gerici partilerin güçlenmesiyle, emekçi köylülük için daha zorlu günlerin başlayacağını söylemek kehanet olmayacaktır. Emekçi Köylü Birliği, yoksul ve az topraklı köylüleri, üreticileri, kendi çatısı altına kazanabildiği ölçüde, emekçiler sömürüye karşı mücadelenin siyasi yanlarını da göreceklerdir.

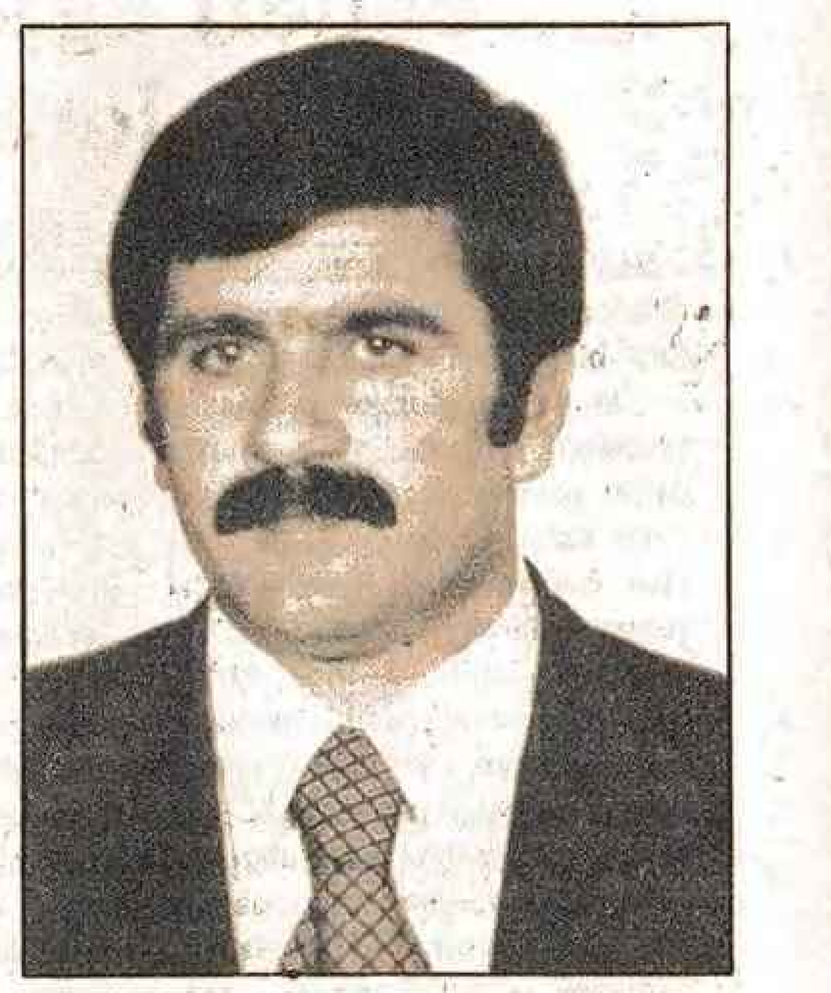

Ahmet MELEK
Emekçi Köylü Birliği
Genel Başkanı →

CHP hükümeti, kendisinden önceki tüm iktidarlar gibi, köylüleri hep bir oy deposu olarak görme alışkanlığını sürdürdü. Muhalefetteyken emekçi köylülerin dertlerini, acılarını biliyormuş ve bunlara deva arıyormuş gibi davranan Ecevit ve CHP, iktidar olduktan sonra, bütün bu tutumunun ardında oy kaygısı yattığını bir daha gösterdi.

İşbaşına gelişinden bu yana emekçi köylülerin hiçbir hayati sorunuyla ilgilenmeyen, bunlar yokmuş gibi davranan Ecevit, seçimlere çeyrek kala taban fiyatlarını bir parça yukarda tutmakla onların gönlünü kazanacağını ve oylarını alacağını umuyordu. Her gittiği yerde de taban fiyatlarıyla övünüyor, köylülerin «umudu» olarak kalmaya çalışıyordu.

Oysa, emekçilerin sorunları taban fiyatlarının yüksek tutulmasından ibaret değildi. Kaldı ki, taban fiyatlarının yüsekliği köylülere pek bir şey getirmiyor, onları borçtan kurtarmaya yetmiyor ve asıl tüccarın işine geliyorsa, bununla övünmenin de bir anlamı olamazdı ve köylüler aldatıldıklarını görebiliyorlardı. Çünkü ürünün piyasa değeri ne olursa olsun, esas olan, köylünün ürününü değeri fiyatına satabileceği bir pazar ortamının yaratılmasıydı.

Nitekim, taban fiyatlarının yüksekliği, gerçekte tüccarın, ihracatçının işine yarıyordu. Köylü hiçbir zaman, ürününü belirlenen fiyattan satma imkânını elde edemiyordu. Borçlanmış olması ve ihtiyaçları, onu ürettiğini tez elden satmaya zorluyordu. Ofislerde, fiskobirliklerde günlerini harcadığı halde malını satamama endişesindense, bir an önce tüccara devretmek ve senetli borçlarından kurtulmak, yeni mevsim için hazırlıklar yapmak daha yararlıydı. Devletin çıkardığı bürokratik engelleri ve köylülerin bu engellerden yüzyıllardır yılgın düştüğünü de bunlara eklersek, sorunun taban fiyatlarının öyle yaygarası yapıldığı kadar yüksek olmadığı, üreticinin yatırım giderlerini karşılamaya dahi yetmediği de ortadadır.

Ancak, emekçi köylülerin sorunları, emeği tekellere karşı güvence altına alınmadığı sürece çözümlenmiyecekti. Bu sorunları aşmanın yolu ise, kooperatifleşmekten, devletin kredi desteğini sağlamaktan, gerekli modern tarım araç ve makinalarıyla donanmaktan, borçlarının toptan iptal edilmesinden geçiyordu. Oysa bütün bunlar,

Devamı s. 5, sütun 3'de

● İYİCE DARDA KALDIK

Yakıtlara yapılan zamlar, tüm temel maddeleri etkilerken, hayatın her alanında emekçilerin sırtına yıkılırken, işçiye, esnafa, memura hayatı çekilmez hale getirirken zamlardan nasibimizi biz de aldık.

Köylüler bu yıl daha da yoksullaştı. Sofrasından her gün bir şeyler çalınıyor. Üretici köylüler petrol zammından da çok çektiler. Sebzeleri zamanında sulanmadığı için köylülerin aldığı ürün kalitesiz ve yetersiz. Benzin, gazyağı kuyruğunda harcadıkları süre onların tarlalarına itina ile bakmalarını engellemiş. İşlerinden alıkonmuşlardır. Akaryakıta zam yapıldığı halde sebze ucuz olmuştur. Bunlar yetmiyormuş gibi istasyonlardan kaçırılan yakıt karaborsaya satılarak köylü daha da ezilmiştir. İstasyonda bekliyen karneli köylülere verilmeyen benzin, karnesi olmayan özel ticaret erbabına verilmiştir.

Ulaşım zorluğunu yaratan akaryakıt darlığı, yol kirasını etkilemiş, kiranın artması bezirganların işine yaramıştır. Köylü sebzesini kendisi götüremiyerek kabzımala ucuza kaptırmıştır. Köylü emekçiden çok ucuza alınan sebze büyük şehirlerdeki emekçilere ateş pahasına satılmıştır.

SAMANDAĞI - EKÖB ÜYELERİ

● EMEKÇİ KÖYLÜ BİRLİĞİ MÜCADELE İHTİYACINDAN DOĞDU

Emekçi Köylü Birliği'nin (EKÖB) İznik'te şubesinin kurulması ve çalışmalarına başlaması konusunda bir açıklama yapan şube başkanı Mehmet Turan, köy emekçilerinin kırsal alanda yürütmekte olduğu sabırlı ve kararlı mücadelenin EKÖB'ün kurulmasıyla birlikte hız kazandığını belirtti.

İznik yöresinde emekçi köylülük için önemli bir adım olarak görülen EKÖB şube örgütünün kurulması üzerine yapılan açıklamada daha sonra şöyle denildi:

«Omuzunda küreği ve çapasıyla sabahın alacakaranlığında bağ yolunu tutan emekçilerin göz nuru, alınteri dökerek ürettiklerine aracı-tefeci el koyarak insafsızca sömürmektedir. Köylüler bunu seziyor, ancak nasıl bir mücadele ile bunun önlenebileceğini tam olarak kestiremiyorlardı. İşte Emekçi Köylü Birliği, köylülüğün bu mücadele ihtiyacından doğdu bu mücadeleyi omuzladı. Kırsal kesimdeki emekçilerin, yoksulların birliğini sağlama yolunda olan EKÖB, bunu er geç başaracaktır. Kuruluşundan beri sürdürdüğü çalışmalar, emekçi köylülerin demokratik kitle örgütünün EKÖB olduğunu ve er geç köylülüğün birliğini sağlıyarak onların sömürülmelerine karşı güçlü bir mücadele yürüteceğini ortaya çıkarmıştır. Emekçi köylüler, işte bunun bilincine vararak, kendi örgütlerinin yanında her geçen gün biraz daha kesin, saf tutmaktadırlar. Bu da EKÖB'ün gerçek ihtiyaçtan doğduğunu ve doğru bir yol izlediğini açıkça göstermektedir.

● MUHTAR UMDUĞUNU BULAMAYACAKTIR

Köyümüz, Devrek ilçesine bağlı Sabunlar köyüdür. Köyümüzün tüm Türkiye'deki köyler gibi bazı ana sorunları vardır. Bu sorunların başlıcaları elektrik ve yoldur.

Elektrik sorununa şimdiye kadar ilgi gösterilmemiştir. Şimdi köyümüzde elektrik yoktur. Köy yolu, YSE tarafından bir defa kumlanmışsa da göstermelik olduğundan yine kış aylarında, hiçbir taşıt işlememektedir. Bunun üzerine köylü yolların kumlanması için yardım kampanyası açmıştır ve bir miktar para toplanmıştır. Toplanan parayla gündeliği altı bin liraya, kaymakamlıktan üç kamyon, 1 kepçe alınmıştır ve yollar halkın da yardımıyla kumlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın beşinci gününde, muhtarımızın çevirdiği dolaplarla kumlama işi engellenmiştir. Bunun üzerine kaymakamlığa çıkan ilgili kişiler, muhtarın fiyaskosuyla karşılaşmışlardır. Bu konunun muhtara açılması üzerine, sayın muhtar şu karşılığı vermiştir: «Bana bir miktar para verin, yolların kumlanması devam etsin,» demiştir.

Ama sayın muhtarımız şunu iyi bilsin ki, emekçi köylü halkımızın, ağır koşullar altında, yerine göre geceleri aç yatarak, gündüzleri sabahtan akşama kadar çalışarak, alınteri ile kazanmış olduğu paradan, metelik alamayacaktır. Emekçiler, alınteriyle kazandıklarının çarçur edilmesine ve başkalarının cebine girmesine göz yummayacaklar, soygunculukla mücadele edecekler, haklarını alacaklardır.

EKÖB ÜYELERİ

Gerçek Konuşalım

Hüseyin Hasançebi

Gerçeği yaratabilmek için kabullenmek

Seçimler sosyal demokrasi için ağır bir darbe oldu. Gerici burjuva partilerinin seçim zaferi de, sosyal demokrasinin gerilemesiyle doğru orantılı ve ancak bu çerçevede açıklama buluyor.

Ve rakamsal olarak bakıldığında, burjuva siyasetler arasında, bileşik kaplar misali bir oy kayması olduğu görülüyor. Ama bütün bu kaymalar yine de bir «dengeyi», emekçi sınıfların karşısında sermayenin ağır basan dengesini koruyor.

Demek ki, siyasal gelişmelerin burjuva terazisinde donup kalmaması için dışarıdan bir dinamiğin olaya müdahale etmesi gerekiyor. Yani, parlamenter sistemde ifadesini bulan faşist dairenin kırılabilmesi için siyasi mücadelenin bu çerçevede bile olsa, içine yeni unsurların girmesi lazım.

Seçimlerde bu yeni unsurlar vardı. Sol güçler, sosyalist güçler, ayrı ayrı ya da sınırlı ittifaklar halinde seçime katıldılar. Ne ki, sosyal demokrasinin eksilen yerine gerici burjuva siyasetlerin, özellikle AP'nin doluşması engellenemedi. Burjuva reformizminin gerilemesi, burjuva gericiliğin ilerlemesi oldu.

Halbuki tarihin mantığı ve sınıf mücadelesinin klasikleşmiş deneyleri açısından böyle olmaması gerekirdi. Bu nedenle acaba tarihin mantığından mı kuşkulanmak gerekir, yoksa «zig-zaklı gelişme» teorisine mi sarılmak lazım? Yani, «bugün böyle oldu ama yarın düzelecek» rahatlığı mıdır alternatifimiz?

Bundan sonrası emekçi sınıflar açısından her hangi bir yol yordam değişikliği değildir. Bilinen bilimsel doğrulardır yine geçerli olan ve olanlarla zaten bu doğrular bir kere daha doğrulanmıştır. Esas olan bu gerçeğin kabullenilmesi ve genişleyen boyutta sürekli üretilmesidir. Yaratabilmek için de kabullenmek gerek.

İki görev, birbirini tamamlayan iki görev emekçi sınıf hareketinin önünde durmaktadır. Bir yanıyla burjuva siyasal çerçevede çoğalmak için güçleri birleştirip büyütmek, öte yanıyla da, hesaplaşmayı, burjuva siyasal çerçevenin dışına taşırabilmek için, yine güçleri birleştirip büyütmek.

Sol ve sosyalist güçlerin örgütsel durumu, halkın özlemlerine ters düştüğü için doğan bir sonucu, halkın bilinçsizliğiyle açıklamaya kalkışmak kadar sosyalist bilincin gerisine düşülmemelidir. Kitlelere öncülük etmek iddiasındaki siyasal güçlerin, «kitleler beni bir türlü öncü hale getirmiyor» diye yakınma hakkı yoktur. Yakınması gereken, emekçilerin kendisidir ve nitekim yakınmışlardır!

Dikkatle üzerinde durulması gereken, övünmenin seçim sonuçları içinden çıkabileceğini uman eğilimler olmalıdır. «Hiç kimsenin kazanamadığı» yerde eğer kazanan birini arayıp bulmaya ihtiyacımız varsa, o da bilimsel sosyalist öngörülerin bir bir doğru çıkmış olmasıdır.

Herkes, kendi görevini, polemiklerle unutturmaya, suçlamalarla örtmeye, umursamazlıklarla ertelemeye kalkışmanın sakıncaları üzerinde durmalıdır. Hem de gecikmeden durmalıdır. Demokrasi güçleriyle, halkın ileri tercihleriyle ortaklaşa soluduğumuz zamanı, kendimiz için ve keyfi bir kullanımla harcama hakkına sahip olmadığımızı öğrendiğimiz zaman, işimiz biraz kolaylaşacaktır. Ya da zorlaşmasının şartlarını kazanacağız.

Pancar üreticisi üzerindeki sömürü

Egemen sınıflar, işçi sınıfımızın yanında az topraklı ve yoksul köylülerimizi de sömürmekte ve gittikçe daha da yoksullaştırmaktadır. Bu sömürü mekanizmasında, üretici köylülerin ürünleri ucuz fiyatla kapatılıyor, tüccar aynı ürünü satarak ya da işleyerek kârlarına kâr katmaktadır.

Fakat egemen çevreler sömürülerini gizlemek için kâr değil zarar ettiklerini söyleyecek kadar alçalmışlardır. Bu işletmelerin başında Şeker Şirketi gelmektedir. Bu şirket, yıllardır tarım kapitalistlerinin oluşturduğu PANKO-BİRLİK ile pancar üreticilerinin alın terini gaspetmektedir.

Yılın 8 ayında çarkları aralıksız dönen fabrikaların zarar ettiği öne sürülüyor. Burada amaç sermayenin kazanç vergisi ödememesidir. Böylece hem kazançtan, hem zarardan iki yönlü kâr ediliyor. % 49 hisseli özel sermayenin isteği üzerine, % 51 devlet hissesi de zarar etti gösterilip kamu oyu aldatılıyor.

Geçen yıl pancarın kilosu 82 kuruştu. Bir kilo pancardan 180 gr. şeker, 350 gr. kuru küspe üretiliyor. Şekerin piyasa fiyatı 17 liradır. Bir kilo kuru küspenin fiyatı 225 kuruş. Tabii ki bu küspeyi fabrikadan bulabilirsen. Bulamazsan aracılardan 425 kuruşa almak zorunda kalırsın. Hesap ortada! Kim kazanıyor, kim zarar ediyor.

KİT'lerin gerçekte zarar etmeyip, halkın sırtından, % 49 hisseli özel sektörü kayırdığı ortaya çıkıyor. Zararda gösterilen şeker fabrikalarının üreticiden ucuz pancar alması için bir gerekçe bulunuyor. Böylece üretici alabildiğine sömürülüyor. Bir de bunun üstüne, özel sektör hissedarının vergiden kaçmasını ve bu verginin de emekçilerin sırtından çıkarıldığını düşünürsek, soygunun boyutlarını varın siz hesaplayın!

Ama pancar üreticisi uyanıyor ve emeği, alınteri üzerinde oynanmak istenen alicengiz oyunlarını bozmaya hazırlanıyor.

CHP DERSİNİ ALDI

Zeynel Gölcük EKÖB MYK Üyesi

14 Ekim seçimlerinde politik ortam iyice kızıştı. Burjuva partileri işçilerin, emekçilerin karşısında şekilden şekle, renkten renge girdiler.

Yıllardan beri oy deposu olarak görülen emekçi köylülerin oyunu yine almak için yapmadıklarını bırakmadılar.

İktidarda bulundukları sürece emekçi köylünün ürününü yok pahasına kapatan AP-MHP ve MSP gibi gerici partiler, taban fiyatlarını o kadar az buldular ki, köylülerin zavallı hali karşısında (!) nerdeyse «ağlayacak» duruma geldiler.

«Kalkınmayı köylüden başlatacağız» derken, iflası ve yıkımı köylüden başlatan CHP'ninse, emekçi köylülerin karşısına çıkacak yüzü yoktu. Ne banka kredileri, ne ucuz ve bol gübre, ne de traktör ve diğer sosyal hizmetler... Yaklaşık iki yıllık «serencam» emekçi köylülere çok şeyler öğretti.

CHP seçimlerde son şansını oynadı. Öteden beri kendisine bayrak ettiği şovenizmi, daha da derinleştirerek sürdürdü. CHP seçimlerde bir halk deyişiyle, «İmamı görüp ağladı; zurnayı görüp oynadı.» Çünkü, artık elinde «malzemesi» kalmamıştı. Nitekim CHP, şovenizm ve mezhepçilikle bir yere varamadı. Seçimlerden alınan ilk sonuçlar bunu gösteriyor.

AP'deki kısmî gelişme ise görünüştedir. Emekçi köylüler, AP'nin ne olduğunu öteden beri zaten biliyorlar. Şimdi EKÖB'e düşen görev, köylülerdeki sosyal uyanışı hızlandırmaktır. TSİP'in gösterdiği gelişme, emekçi köylülere umut vermiştir. Emekçi köylülüğün siyasal tercihini giderek sosyalizm lehine kullanması yönünde ısrarlı ve güvenilir bir çalışma göstermek, EKÖB'ün önümüzdeki dönem üstleneceği başka, görevdir.

TSİP Yığılca İlçe Kongresi

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Bolu-Yığılca ilçe kongresi emekçilerin geniş ilgisini çekti. Kongre öncesinde ve sonrasında da ilçede üzerinde konuşulan önemli bir olay niteliğini kazandı.

Kongreye katılanların büyük çoğunluğunu emekçi köylüler oluşturuyordu. Emekçiler, sosyalizmden ve sosyalizmi kitlelere en etkin propaganda ve örgütlenmeyle götüren TSİP'ten umutluydular.

Kongrede bir konuşma yapan TSİP GYK üyesi Mustafa Çolak, işçilerin ve emekçi halkın TSİP'e gösterdiği geniş ilginin temelleri üzerinde durarak şöyle dedi: «Partimiz hızla büyüyor, işçi ve köylüler, tüm halk güçleri TSİP ekseni etrafında bütünleşiyor... Kendisini halkımıza umut olarak gösteren Ecevit ve partisi CHP, artık IMF'lerin tekelcilerin partisi olduğunu kanıtladı. Bunun karşılığını da önümüzdeki seçimlerde alacağından, emekçi halkımızın CHP'ye gerekli dersi vereceğinden kuşkumuz yoktur. Partimiz, seçim konuşmalarında da belirttiği gibi, emperyalizme ve faşizme karşı halk güçlerinin birliğini öteden beri ısrarla savunmuştur. Bu birlik gerçekleştiği takdirde, emekçiler, gerçek umutların sosyalizmde ve sosyalist siyasi hareketin öncüsü olan partide olduğunu açıkça görecektir. TSİP, sosyalist hareketin ve halk güçlerinin birliğini gerçekleştirmede ve demokratik halk iktidarı mücadelesinde halk güçlerinin belkemiğini meydana getiriyor. Sosyalist birliğin öncülüğünü yapıyor. Emekçiler, birliği öteden beri özledikleri için, partimizin bu ısrarlı mücadelesini destekliyerek, birliğe karşı duranlara cevap verecek ve TSİP'in doğruluğunu oylarıyla da kanıtlayacaktır.»

Kongrede ikinci konuşmayı EKÖB GYK Üyesi Hüseyin Sarıbaş yaptı. Yığılca halkının ormancılık ve tavukçuluk alanında yoğun olarak sömürüldüğünü belirten Sarıbaş, halkın kredi yokluğu yüzünden borçlandığını söylemiş ve CHP'yi eleştirmiştir. Hüseyin Sarıbaş, emekçi köylüleri EKÖB çatısı altında birleşmeye çağırmıştır.

İlçedeki gözlemlere göre, TSİP'in kongresi emekçiler ve parti açısından ileri bir adım olmuştur.

● ORDU'NUN EYÜPLÜ İLKOKULU'NDA YASALARA AYKIRI UYGULAMA

Bütün yurdumuzun her tarafında olduğu gibi köyümüzde de ilkokulumuz ekim ayında açılır. Ekim ayında başlayan dersler, mayıs ayı sonuna kadar devam eder. Bu yedi ay kadar süren öğretim döneminde, her veli okul çağına gelmiş çocuğunu ilkokula gönderme yükümlülüğünü taşır. İlkokul yönetmeliğinde, Anayasamızda ve Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında ilkokul mecburiliği şartı vardır. İlkokul çocuğunun bütün masrafları devlet tarafından karşılanır.

Demek oluyor ki, ilkokul mecburi ve parasızdır. Parasızdır ama gel gör ki, Eyüplü köyünde her sene öğrenci velilerinden «yakacak parası, hademe parası, karne parası, kâğıt parası, dergi parası v.s. parası» alınır.

Böyle olunca soruyorum: Acaba her ilkokulun yıllık giderleri devlet memurları ve müfettişler tarafından saptanıp da bütün okulların bir ders yılına ait araç ve gereçleri ile diğer ödenekleri bütçeden ayrılıp verilmiyor mu? Veriliyorsa bu paralara ne oluyor? İlkokul yönetmeliği, yoksa gelişi güzel hazırlanmış bir kanun metni midir?

Bilinmesi gereken bir şey var: Bu insanların yasal hakları ne zaman tanınacak ve bu soygunların önü ne zaman alınacaktır? İlgililer halkımızın bu sesine ne zaman kulak kesileceklerdir? CHP, halkımızı kandırma politikasını yine sürdürecek mi? CHP'nin «özgürce yaşama, insanca yaşama düzeni» diye getirdiği bu mudur? İşçiden, emekçiden, köylüden yana olmak ve onların hizmetinde olmak, yanında yer almak böyle mi olacaktır?

Elbette soyulan, ezilen ve sömürülen bütün emekçi insanlar artık her şeyi görüyorlar. Böyle oyunlara da kolay kolay gelmeyeceklerdir. Bunu herkes böyle bilmelidir.

İnsanca yaşamak isteyenler, bugüne kadar gelen sömürü ve soygun düzenine, kapitalizme HAYIR, gelecek olan sosyalist düzene EVET diyeceklerdir. Ama sosyalizmi getirecek olan demokratik halk iktidarı da, emekçilerin elleriyle kurulacak ve sömürüsüz, sınıfsız bir toplum, emekçilerin mücadeleleri üzerinde yükselecektir.

AZİZ KORKMAZ
Eyüplü Köyü

O'NUN HİKAYESİ

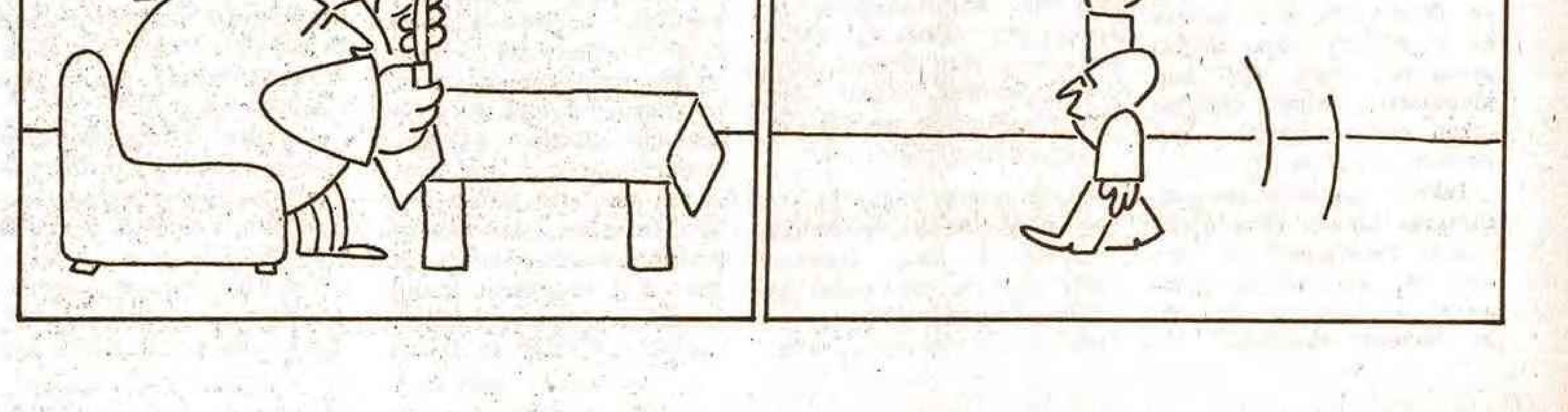M.DOGRUER